

Vlaams
Parlement

vergadering **C229**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 19 mei 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de betrokkenheid van de openbare omroep bij de nieuwe app Spott – 1903 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de openbaarheid van toplonen bij de VRT – 2082 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de openbaarheid van de lonen van het VRT-management – 2093 (2015-2016)	7
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het woordgebruik tijdens opsporingsberichten op de openbare omroep – 2099 (2015-2016)	13
VRAAG OM UITLEG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de nieuwe Europese privacyverordening en mogelijke participatie van jongeren – 1921 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de verhoging van de minimumleeftijd voor gebruikers van sociale media – 1967 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Miranda Van Eetvelde aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de nieuwe EU-verordening inzake gegevensbescherming – 2003 (2015-2016)	16
VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de resultaten van de studie De Brusselse jeugd, tussen diversiteit en kwetsbaarheid – 1966 (2015-2016)	20
VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de kunstwerken die tijdens de Tweede Wereldoorlog gekocht of gestolen zijn uit België door nazi's – 2018 (2015-2016)	24
VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de bestrijding van kunstroof – 2030 (2015-2016)	29
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de erkenning van de Gentse Floraliën als immaterieel erfgoed – 2032 (2015-2016)	31

VRAAG OM UITLEG van Wilfried Vandaele aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de betrokkenheid van de openbare omroep bij de nieuwe app Spott – 1903 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Ann Soete

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Recent berichtten de media over een nieuwe app, genaamd Spott, waarbij je telefoon herkent wat er op tv te zien is en je meteen doorverwijst naar een onlinewinkel waar je à la minute bijvoorbeeld de hele outfit van je favoriete acteur of actrice kunt aankopen. De app werd ontwikkeld door een Aalsterse startup en het zou gaan om een wereldprimeur.

– Caroline Bastiaens treedt als voorzitter op.

De app komt voort uit een samenwerking van Appiness, Medialaan, reclamebureau BBDO en iMinds, en wordt gesubsidieerd door het Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO). Wat meer is, is dat naast Medialaan ook de VRT en Proximus betrokken zijn bij de testperiode. Volgens de openbare omroep is de app interessant omdat het om een opstartend bedrijf gaat en omdat het ook een taak is van de openbare omroep om dit soort innovaties mee mogelijk te maken.

Dit nieuwe initiatief en de betrokkenheid van de openbare omroep roepen toch een aantal vragen op. Het is uiteraard goed dat er ingezet wordt op het ontwikkelen en introduceren van innovatieve concepten, we zijn daar allemaal voor, en dat dit ook geschiedt in samenwerking met de commerciële omroep en de openbare omroep.

Het is ook goed dat omroepen in het algemeen nadenken over hoe ze hun inkomsten kunnen differentiëren, maar we weten natuurlijk ook dat onder andere in de beheersovereenkomst een aantal krijtlijnen zijn uitgetekend voor en een aantal grenzen zijn gesteld aan wat een openbare omroep wel of niet kan doen. We moeten hier even over van gedachten wisselen, minister.

We hebben de indruk dat de openbare omroep door zijn betrokkenheid bij de testfase van deze innovatieve app, die grens waar ik het over had, een beetje opzoekt. We weten dat de openbare omroep op televisie geen reclame kan en mag brengen. De openbare omroep mag op zijn televisienetten wel plaats inruimen voor sponsoring en productplaatsing of product placement. Maar eigenlijk gaat die app waar het hier over gaat wel een stuk verder. Reclame en productplaatsing brengen producten onder de aandacht van de kijker of de luisteraar, maar die app creëert een rechtstreekse verbinding met een aankoopmogelijkheid van producten die op de televisie wordt getoond. Het is eigenlijk een ingrijpender instrument, het gaat zelfs verder dan gewone reclame. Men kan immers meteen de producten kopen.

Minister, wat is uw reactie op dit nieuwe initiatief? Hebt u een zicht op wat er concreet verandert voor de televisiekijker? Men kan zeggen dat als de kijker die app niet gebruikt, er geen vuiltje aan de lucht is. Het ligt dus in handen van de kijker zelf, hij kan het ook vermijden.

Bent u van oordeel dat dergelijke initiatieven passen binnen het huidige regelgevende kader, meer specifiek het Mediadecreet en de beheersovereenkomst met de VRT? Zo ja, onder welke decretale benaming valt dit initiatief dan? Gaat het hier over productplaatsing, telewinkelen of moeten we het gewoon reclame noemen?

Bent u van oordeel, gelet op de ontwikkeling van nieuwe reclamemogelijkheden en innovatieve toepassing, dat hiervoor aanpassingen nodig zijn bijvoorbeeld aan het Mediadecreet, om die grenzen voor de openbare omroep duidelijker af te bakenen?

Minister, in een antwoord op een eerdere schriftelijke vraag gaf u aan dat u in de loop van 2016 een overzicht zou opmaken van de reclamemogelijkheden die technisch en juridisch voorhanden zijn of ontwikkeld worden. Is dat overzicht er intussen? Kunnen we dat eventueel bekijken? Staat een initiatief als Spott op die lijst? Zag u dat aankomen? Is daar rekening mee gehouden?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer Vandaele, in het algemeen juich ik dergelijke innovatieve ontwikkelingen toe, zeker wanneer ze, zoals de ontwikkeling van de Spott-app, tot stand komen door samenwerking van verschillende belangrijke spelers in het mediaveld.

De app herkent op basis van geluid naar welk programma er wordt gekeken. Dat kan zowel bij live als uitgesteld kijken. Op smartphone of tablet – en niet op het televisiescherm – wordt dan aangeduid welke producten er gekocht kunnen worden. De app-gebruiker krijgt het merk en de prijs te zien en wordt vervolgens doorverwezen naar de webwinkel waar het product meteen gekocht kan worden.

Voor de tv-kijker die de app niet heeft geïnstalleerd of die hem wel heeft geïnstalleerd maar er geen gebruik van maakt, verandert er natuurlijk niets. Een tv-kijker kan pas zien welke producten hij kan kopen en, indien hij dat zou willen, daadwerkelijk overgaan tot de aankoop ervan, wanneer hij de Spott-app heeft geïnstalleerd op zijn smartphone of tablet en indien hij ook gebruikmaakt van deze app. En ook dan wijzigt er aan het programma zelf niets.

De medewerking aan het uittesten van de Spott-app past binnen de bepalingen van de beheersovereenkomst. Inzetten op innovatie en samenwerking met starters en ondernemingen staat in de doelstellingen. De VRT kan haar toestemming verlenen aan dergelijke app-ontwikkelaars om beelden van haar programma's te gebruiken. De verkoop van programmamateriaal wordt overigens uitdrukkelijk toegelaten in het kader van merchandising en nevenactiviteiten.

Over de toepassing van het Mediadecreet op deze app en op de televisieprogramma's waarin de betrokken producten te zien zijn, zal uiteindelijk de Vlaamse Regulator voor de Media oordelen. Als minister van Media kan ik daarop in principe niet vooruitlopen. Toch zal ik proberen wat dieper op uw vraag te antwoorden, mijnheer Vandaele.

Op de producten die in beeld worden gebracht, kunnen de algemene bepalingen inzake commerciële communicatie – dat wil zeggen de artikelen 47 tot en met 77 van het Mediadecreet – en ook de specifieke bepalingen inzake productplaatsing – de artikelen 98 tot en met 101 van het Mediadecreet – van toepassing zijn. Het lijkt in casu niet zozeer te gaan om een nieuwe vorm van audiovisuele commerciële communicatie, maar veeleer om een nieuwe manier om bepaalde producten aan te kopen. Ik verwijs naar de definitie van commerciële communicatie in artikel 2, punt 5, van het Mediadecreet. Wie geen gebruik maakt van de app zal op de televisie geen beeld of klank waarnemen die bedoeld is om goederen of diensten te promoten. De app geeft informatie over bepaalde producten die in een programma in beeld worden gebracht en biedt ook de mogelijkheid om die producten aan te kopen via een webwinkel. Naar mijn mening en onder voorbehoud van interpretatie en toepassing door de VRM, gaat het dus om elektronische handel, die buiten het toepassingsgebied van de Vlaamse mediaregelgeving valt.

De app kan productplaatsing voor bestaande of nieuwe adverteerders wel interessanter maken, omdat ze via de app meer info over hun product of over de mogelijkheid tot aankopen kunnen geven. Dat kan leiden tot een verhoging van de waarde van de financiële productplaatsing. Maar de plafonds inzake commerciële communicatie van de VRT blijven onverkort gelden, zodat een mogelijke

verhoging van de tarieven voor financiële productplaatsing bijgevolg in principe zullen leiden tot een vermindering van het aantal productplaatsingsdeals. Het zijn communicerende vaten.

Het gebruik van Spott zit, zoals u weet, momenteel nog in een testfase die beperkt is in de tijd. De VRT haalt er vandaag dus geen inkomsten uit. Het gaat de VRT om de inzichten die zo'n test oplevert.

Het is de taak van de VRM om de bepalingen van het Mediadecreet te interpreteren. Indien de bestaande regels inzake commerciële communicatie en productplaatsing worden geëerbiedigd, zie ik, vanuit mijn mediabevoegdheid, alvast op dit moment geen nood tot aanpassing.

Uw vijfde vraag sluit aan op een eerdere, schriftelijke vraag, mijnheer Vandaele. Het overzicht waar u naar verwijst, is er nog niet, maar de administratie is er al een tijdje mee bezig. Dat loopt voor een stuk samen met de herziening van de richtlijn Audiovisuele Mediadiensten, de AVMD-richtlijn. Zoals ik mijn antwoord op de schriftelijke vraag aangaf, is het de bedoeling om op basis van de gewijzigde richtlijn het decretale kader waar nodig en wenselijk aan te passen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Ik ben nog niet helemaal overtuigd, minister. Ik zie toch een grijze zone waar we ons blijkbaar in bevinden. Als het productplaatsing is, dan weten we dat dat duidelijk moet worden aangegeven vóór en na het blok. Met de app gebeurt dat, denk ik, niet en kan dat waarschijnlijk ook niet.

Er staat inderdaad ook ergens dat er aan producten "geen ongegronde aandacht mag worden besteed, noch mogen die producten de kijkers aanzetten tot het kopen of huren van bepaalde goederen of diensten". Dat gebeurt met de app natuurlijk wel, meer zelfs, met een eenvoudige klik kan de kijker het product bestellen. Ik spreek me niet uit voor of tegen de app. Hij is innovatief, en daar zijn we voorstander van, en het gaat om een samenwerking tussen de commerciële sector en de openbare omroep, en daar zijn we ook voorstander van. Alles moet echter binnen het kader blijven dat is uitgetekend. Gewone reclame voor producten mag niet op de televisie, maar met de app gaan we eigenlijk verder, want we brengen niet alleen reclame, we staan zelfs toe dat de kijker onmiddellijk kan aankopen. Ik ben er dus nog niet helemaal uit, minister, en toen ik uw antwoord hoorde, had ik de indruk u ook niet.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Ik moet eerlijk toegeven dat ik bij het lezen van de artikels over de nieuwe app gelijkaardige vragen had. Bepaalde zaken weten we natuurlijk wel. Het oordeel of dit al dan niet valt binnen de definitie van product placement, dan wel onder een of andere vorm van commerciële communicatie, moet de VRM uitmaken. Daarnaast worden we met een zekere regelmaat geconfronteerd met nieuwe toepassingen, innovaties en initiatieven waarbij dergelijke vragen altijd opnieuw opduiken, zonder een waardeoordeel aan die zaken te verbinden. We kunnen natuurlijk spreken van 'de grenzen opzoeken', maar het ook beschrijven als 'inzetten op digitalisering en innovatie'. Het gaat trouwens niet enkel over de openbare omroep, ook de privéomroepen zijn heel druk bezig met gelijkaardige initiatieven.

In het licht van de herziening van de Europese richtlijn Audiovisuele Mediadiensten zou het ook goed zijn ons hier te bezinnen over de richting die wij met ons Mediadecreet uit willen. Technologische innovaties zoeken misschien de bestaande grenzen van het decreet op en overschrijden ze soms zelfs, maar ze creëren vooral, zoals collega Vandaele aanhaalde, grijze zones. We moeten echter ook

opletten dat onze wetgeving niet in de weg staat van innovaties die broodnodig zijn en de sector ademruimte geven. Als we in de toekomst overgaan tot een aanpassing van het Mediadecreet, moeten we daarover heel goed nadenken en moeten we duidelijke contouren en krijtlijnen trekken, zodat dergelijke discussies niet in het parlement moeten worden gevoerd. Tegelijkertijd moet de sector voldoende ruimte krijgen om volop te blijven innoveren.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Onlangs had ik een schriftelijke vraag die een beetje in hetzelfde kader zit, waarbij ik ook toch een beetje geschrokken ben van het antwoord. Mijn vraag ging over hoe het nu eigenlijk zit met alle producten die in programma's voorkomen: het bier van Tournée Générale, het 'Slurfkesbier' en dan was er plots ook het 'voetbalijsje' van FC De Kampioenen. U hebt nog eens duidelijk gezegd dat het Mediadecreet stelt dat merchandising en nevenactiviteiten kunnen als ze verband houden met de openbareomroepopdracht en als ze opgenomen zijn in een kader dat vooraf werd goedgekeurd door de raad van bestuur. Verder zegt u dat er heel veel wordt toegelaten: alle vormen van puur merchandising enzovoort. Het antwoord ging nogal in de richting dat er redelijk wat 'vrijheid blijheid' heerst. U hebt daar geen standpunt ingenomen.

Het is misschien goed om ook dit type van reclamevoering mee te nemen in het onderzoek waar de administratie momenteel mee bezig is. We moeten alles eens samenleggen. Het is nogal straf. Ik had ook gevraagd of er een plafond voor is. Neen, er is geen plafond voor. We zijn plafonds aan het opleggen aan de VRT voor gewone reclamevoering enzovoort, maar hier mag dan blijkbaar alles. Dat moet natuurlijk niet de spuigaten uitlopen. De vraag is om ook daar een kader mee te creëren in de mate dat dat mogelijk is, want er is veel vrijheid gelaten aan de raad van bestuur van de VRT. Toch moeten al die vormen van commerciële invloed op VRT-programma's eens samen worden bekeken.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Ook ik schrok behoorlijk toen ik het nieuws kreeg over die app. Uiteraard moeten we innovatie altijd toejuichen. Er is in de beheersovereenkomst met de VRT duidelijk opgenomen dat de VRT die rol in innovatie en in marktversterking moet spelen. Alleen is natuurlijk in dezen de vraag wat de definitie van marktversterking is, belangrijk. Als marktversterking betekent dat de VRT moet meehelpen aan het aanzetten van mensen tot consumentisme, dan denk ik dat ze haar rol echt niet speelt.

Dit gezegd zijnde, zijn er een aantal vragen. Ik heb begrepen dat in juni, of over de zomer de hele app en de samenwerking van de VRT wordt geëvalueerd. Minister, ik zou u willen vragen of u alvast de volgende vragen en opmerkingen wil meenemen in die evaluatie, of dat de VRT dat althans doet.

Dit is een nieuwe vorm van commerciële communicatie. Het gaat verder dan productplacement, het gaat verder dan reclame, het is eigenlijk een vorm van directe verkoop. De VRM heeft als rol om de wetgeving na te leven, maar wij maken wel de wetgeving. Zal dit vergen dat de wetgeving moet worden aangepast? Dit is immers gewoon een nieuwe vorm van communicatie.

Mijn tweede vraag betreft de samenwerking, het businessmodel, de samenwerking met de bedrijven. Er wordt direct van de app naar bepaalde sites verwezen. Waarom zou dat bijvoorbeeld Zalando of een andere website zijn? Er is ook al opgemerkt dat je niet per se op de website terechtkomt waar het product het goedkoopste is. Wie verdient er dan uiteindelijk aan? De VRT verdient er dan uiteindelijk niet aan, maar als alles automatisch vanuit de VRT naar Zalando verwijst, vind ik dat ook wel problematisch. Daarom vraag ik klaarheid over de verdienmodellen.

Heel fundamenteel wil ik nog eens herhalen dat ik absoluut denk dat het niet tot het takenpakket van de VRT behoort om jonge mensen en mensen in het algemeen op een zodanig gemakkelijke manier aan te zetten tot kopen, tot consumptisme. Uiteindelijk heeft de VRT een democratische taak tot het vormen van burgers, en niet van consumenten.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik geef enkele bijkomende elementen. Er is vandaag geen sprake van een verdienmodel omdat we in een testfase zitten. Die vraag kan ik op dit ogenblik dus niet beantwoorden.

Marktversterking moet in het kader van de beheersovereenkomst wel duidelijk geïnterpreteerd worden als marktversterking ten opzichte van de andere audiovisuele spelers in het ecosysteem, niet ten aanzien van private bedrijven. Dus marktversterking komt hier op geen enkel moment aan bod.

We kennen allemaal de regels van het spel. Het is de VRM die toeziet op de naleving van het Mediadecreet en anderzijds op de naleving van de beheersovereenkomst en op de naleving van de beheersovereenkomst binnen het Mediadecreet. Zij hebben hierin dus het laatste woord.

Wat het meenemen van dit experiment of deze app betreft, zal dit zeker ter sprake komen in de herziening van de AVMD-richtlijn op Europees niveau en die zal natuurlijk ook zijn weerslag hebben. Daar zullen dan zeker nog enkele maanden over gaan voor mogelijke aanpassingen van de regelgeving in de toekomst. De huidige regelgeving moet door de VRM worden nagekeken. Het meenemen van dergelijke vraagstukken, door sommigen onder u niet onterecht de grijze zone genoemd, zal eerder in de AVMD-richtlijn worden bekeken. Dit is wel een testfase binnen de VRT-context, maar ook in andere lidstaten zijn er nieuwe ontwikkelingen, of het nu apps zijn of andere vormen van communicatie, die de grenzen van het systeem aftasten en waar we ons globaal moeten over uitspreken.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Als ik uw antwoorden en de reacties van de commissieleden hoor, dan denk ik dat dit iets is dat we in ieder geval moeten blijven opvolgen vanuit het parlement. Het zou kunnen dat er decreetgevend werk voor nodig is om aan de ene kant innovatie mogelijk te maken en er aan de andere kant toch voor te zorgen dat onze openbare omroep niet al te zeer buiten de lijntjes kleurt. Dit lijkt me een boeiend dossier om te blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de openbaarheid van toplonen bij de VRT – 2082 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de openbaarheid van de lonen van het VRT-management – 2093 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): De vorige Vlaamse Regering besliste dat de lonen van de Vlaamse topmanagers openbaar moesten zijn en stelde bovendien een plafond

vast op het salaris. Dat heette toen de 'Balkenendenorm', wat dan, denk ik, vrij vertaald werd als de 'Bourgeoisnorm'. Het is geen officiële term, maar we begrijpen goed wat ermee bedoeld wordt. De jaarweddes mogen niet hoger zijn dan die van de minister-president. Dat geldt trouwens ook voor de Federale Regering. Er was deze week nog een incident met een topmanager van een openbaar bedrijf.

Op basis van deze beslissing vroeg zowel Knack als een zogenaamde 'geïnteresseerde VRT-kijker', die vreemd genoeg ondertussen ook bij de VRT werkt – dat gaat dan zo, toevallig – inzage in de salarissen van de VRT-top. Die informatie werd door de VRT geweigerd omdat ze te gevoelig zou zijn in het concurrentiële medialandschap. De kijker nam met deze uitleg geen genoegen en stapte naar de Raad van State. De Raad van State gaf die kijker gelijk. In een uitvoerig arrest stelt de Raad van State nu dat de VRT en ook de beroepscommissie die in ambtenarenzaken handelt, de weigering onvoldoende hebben onderbouwd. Inzage in bestuursdocumenten is een basisrecht waar slechts heel uitzonderlijk en goed gemotiveerd kan van worden afgeweken. Het ziet er dan ook naar uit dat de VRT de lonen van zijn topmedewerkers zal moeten openbaren.

Minister, ik heb hier een onderdeel van de website van de British Broadcasting Corporation (BBC): www.bbc.co.uk/corporate2/insidethebbc/managementstructure/biographies. Daar staat een verbazingwekkend lange alfabetische lijst met alle BBC-medewerkers die meer dan 150.000 pond per jaar verdienen. Ter informatie: het jaarloon van de 'director general' van de BBC, Tony Hall, bedraagt 450.000 pond. Dat is meer dan de Balkenendenorm. Je ziet op deze lijst per persoon de carrière, het loon plus de extra renumeraties, die er soms ook zijn. Die worden allemaal open en bloot aan de kijker en voor iedereen die dat wil in de wereld bekendgemaakt. Dit is een voorbeeld van openbaarheid van bestuur, van helderheid en transparantie van een overheidsbedrijf, zoals het naar mijn bescheiden mening moet zijn. Collega's, dit geldt trouwens ook voor onze weddes – en dat geheel en al terecht. Ik hoop dat de VRT ook eens een lijst openbaar maakt met de toplonen van alle VRT-medewerkers. Ik ben er niet op uit die weddes te kennen, en eerlijk gezegd lig ik er niet eens van wakker. Daar gaat het niet over. Laat staan dat ik jaloers zou zijn. Wij moeten met onze wedde niet jaloers zijn. Maar, minister, mijn vragen zijn principiële.

Minister, kan de VRT op eigen initiatief afwijken van de beslissing van de Vlaamse Regering dat de toplonen van de medewerkers van de Vlaamse overheid, inclusief verzelfstandigde diensten en afdelingen, openbaar moeten zijn? Wat is uw standpunt in deze kwestie? Vindt u dat de lonen van de VRT-top moeten worden bekendgemaakt? Zo ja, gaat u akkoord dat dit gebeurt via het inzagerecht van vertrouwelijke documenten, dat in het Vlaams Parlement gangbaar is? Of kiest u voor volledige openbaarheid, dus ook voor het grote publiek zoals bij de BBC? Zo niet, op welke argumenten baseert u zich? Zal de VRT de lonen van zijn topmedewerkers nu al dan niet bekendmaken?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): De heer Caron heeft heel gedetailleerd heel precieze vragen gesteld. De bekendmaking van het arrest van de Raad van State heeft mij ook genoopt tot een vraag. Op het eerste gezicht zou het erop kunnen lijken dat wij als volksvertegenwoordigers schieten op elk incidentje, maar hier gaat het toch wel om een heel fundamentele kwestie.

De vorige Vlaamse Regering besliste in 2013 dat de VRT het loon van haar topmanagers openbaar moest maken. Toch heeft de VRT de afgelopen jaren geweigerd om op concrete vragen hierover in te gaan. Hierbij werd geargumenteed dat de betreffende informatie "te gevoelig is in een sterk concurrerende sector, waar de financiële, commerciële en economische belangen groot zijn". Maar welke sector

is dat niet, denk ik dan. De VRT argumenteerde ook dat "informatie over salarissen tot het privéleven van de VRT-managers behoort".

Een geïnteresseerde VRT-kijker, die nu ook blijkt bij de VRT te werken, heeft zich, net als Knack, op de openbaarheid van bestuur beroepen om inzage te krijgen in het loon van een aantal VRT-managers. Hij zag deze vraag ook bij de beroepsinstantie geweigerd en trok daarop naar de Raad van State. De Raad van State heeft die kijker nu in het gelijk gesteld en is heel scherp voor de beroepsinstantie, die "het algemeen belang dat met de openbaarheid van bestuur is verbonden geheel uit het oog verliest".

Er wordt echter ook op gewezen dat het arrest "niet leidt tot de openbaarmaking, maar enkel tot een nieuwe beoordeling van het beroep dat de beroepsinstantie eventueel opnieuw kan afwijzen op grond van een betere motivering." Intussen zijn een aantal weken verlopen, maar de VRT heeft de lonen nog steeds niet bekendgemaakt. Daarom blijven onze vragen actueel en relevant.

Minister, wat is uw standpunt met betrekking tot het arrest van de Raad van State en de houding van de VRT in deze? Weet u reeds of de VRT zal ingaan op een nieuwe vraag tot openbaarmaking van de lonen van zijn topmanagers?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Vooraf wil ik nog even de zaak situeren: de aanvrager vocht in 2013 de beslissing aan van de VRT die hem weigerde inzage te geven in de toplonen van de managers van de VRT. De beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur, dit is de beroepsinstantie die alle beroepen inzake openbaarheid van bestuur behandelt voor alle bestuursniveaus die binnen de bevoegdheid vallen van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, stelde dat de beslissing van de VRT terecht was en weigerde dus eveneens de openbaarmaking. De motivering om de openbaarheid te weigeren door de beroepsinstantie is gebaseerd op de artikelen 13.2 en 14.1 van het Openbaarheidsdecreet van 26 maart 2004, respectievelijk over de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de concurrentiegevoeligheid van het loon.

De Raad van State oordeelt nu bij arrest nr. 234.609 van 2 mei 2016 dat de weigering van de beroepsinstantie tot openbaarmaking te weinig gemotiveerd werd, en vernietigt de beslissing van de beroepsinstantie. De Raad van State geeft in het arrest aan dat de bescherming van de persoonlijke levenssfeer als uitzonderingsgrond niet 'concreet' genoeg, maar 'te abstract' is ingeroepen als weigering om openbaarheid toe te staan en dat de beroepsinstantie onvoldoende de afweging maakt tussen enerzijds openbaarheid en anderzijds de economische en financiële belangen van de VRT, verwijzend onder meer naar het feit dat commerciële spelers via corporate governance ook onderworpen zijn aan een zekere openbaarheid.

Na de betekening van het arrest aan de beroepsinstantie dient de beroepsinstantie binnen de dertig dagen een nieuwe beslissing te nemen, met andere woorden: ofwel de openbaarheid toestaan door het beroep tegen de beslissing van de VRT in te willigen, ofwel de vorige beslissing bevestigen en opnieuw openbaarheid weigeren. Stel dat de beroepsinstantie de openbaarheid opnieuw weigert, dan kan de betrokkene deze beslissing opnieuw aanvechten voor de Raad van State. Stel dat de beroepsinstantie de openbaarheid nu wel toestaat, dan moet de VRT dit passief openbaar maken, met andere woorden de informatie meedelen aan betrokkene. Indien de VRT dit niet binnen een bepaalde termijn doet, dan kan de beroepsinstantie dit doen op basis van artikel 24, §3, lid 2, van het Openbaarheidsdecreet.

Iedereen moet zich aan de arresten van de Raad van State houden, dat is mijn houding ten aanzien van het arrest. Verder heeft deze kwestie betrekking op de openbaarheid van bestuur. Als minister van Media is dit niet mijn bevoegdheid.

Openbaarheid van bestuur ressorteert organiek rechtstreeks onder de minister-president. De beroepsinstantie is bovendien een volledig onafhankelijke en neutrale bestuursinstantie. Het is aan de beroepsinstantie openbaarheid van bestuur om hierover al dan niet een nieuwe uitspraak te doen, dus ik wil daar in geen enkele mate in tussenkomen, ook niet door mijn subjectieve mening te geven.

Het standpunt van VRT is het volgende: het arrest van de Raad van State betreft een verzoek tot openbaarmaking daterend van 2013, hetgeen door de VRT op basis van de uitzonderingen voorzien in het decreet openbaarheid van bestuur werd geweigerd. Ook de beroepsinstantie heeft toen bevestigd dat deze weigering terecht was, waarop er door de aanvrager een annulatieverzoek werd ingediend bij de Raad van State. De Raad van State heeft nu via zijn arrest een motiveringsprobleem vastgesteld met betrekking tot de beslissing van de beroepsinstantie. De Raad van State heeft niet geoordeeld dat de uitzonderingen waarin is voorzien in het decreet openbaarheid van bestuur, zoals privacy of de economische, financiële of commerciële belangen van de VRT, niet zouden kunnen worden ingeroepen om de openbaarmaking van de verloning van het management te weigeren.

Het betrokken verzoek dateert van vóór er op Vlaams niveau een regelgevend kader bestond omtrent de verloning van ambtenaren en de bekendmaking van sommige verloningen binnen de overheidssector. Het decreet betreffende deugdelijk bestuur in de Vlaamse publieke sector dateert van 22 november 2013. De aanvrager wou inzage in de verloning van een brede sectie van het VRT-management, iets wat het huidige Vlaams regelgevend kader evenmin mogelijk maakt.

De VRT wacht de nieuwe beslissing van de beroepsinstantie af. Aan de arresten van de Raad van State moet hoe dan ook uitvoering gegeven worden, zoals ik daarnet aangaf. Intussen meldt de VRT dat zij vanzelfsprekend het huidige regelgevende kader zal respecteren: zo maakt de VRT reeds de vergoedingen aan haar leden van de raad van bestuur bekend in haar jaarverslag zoals vereist door artikel 25 van het decreet betreffende deugdelijk bestuur. Maar daarnaast – en dat is naast het respecteren van de regels voor mij even belangrijk – rapporteert de VRT reeds in haar jaarverslag vrijwillig en uitgebreid over haar totale personeelskost alsook over de samenstelling van haar personeel.

De VRT wil een stap verder gaan. Ze heeft aangegeven dat het de recente vraag naar verdere transparantie omtrent de verloning van haar management samen met haar raad van bestuur zal bekijken, rekening houdend met het feit dat zij opereert in een sterk concurrentiële markt. Als een goede huisvader moet de openbare omroep zijn belangen en die van zijn werknemers beschermen. Los van de hangende procedure is dat laatste, wat mij betreft, alvast een positieve evolutie, waar ik samen met u naar het resultaat uitkijk. We moeten nog even geduld hebben, het laatste hoofdstuk in deze saga is nog niet ten einde.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, de saga is inderdaad nog niet ten einde, ze is al drie jaar bezig en kan nog een tijdje blijven doorgaan. Vanuit moreel en ethisch standpunt vind ik dit erg jammer. Er zijn andere wettelijke middelen voorhanden om de openbaarheid af te dwingen, via decreetgeving bijvoorbeeld. Ik vind dat de VRT hiermee onnodige verdachtmakingen op haar eigen schouders laadt, en door de geheimhouding suggereert, misschien onnodig, dat het om zeer hoge lonen gaat. Dat zijn betreurenswaardige elementen die voor mij, als verdediger van de VRT, niet aanvaardbaar zijn.

Daarenboven vind ik het argument dat de vergoedingen aan de leden van de raad van bestuur bekendgemaakt zijn, om te lachen. Dat is belachelijk! Daar zijn geen andere woorden voor en ik hoop dat er een paar mensen meekijken naar de streaming. Dat men dit soort argumenten durft aan te halen, is volstrekt onaanvaardbaar.

Dat de globale personeelskost wordt meegedeeld in het jaarverslag is wel het minste wat een publieke Vlaamse instelling kan doen. Waar zijn we in godsnaam mee bezig?

Kortom, ik vind die terughoudendheid heel jammer. Ik ben blij dat men deze problematiek tenminste zal bekijken in de raad van bestuur van het huis. Dat de beslissing van de Raad van State en van de beroepsinstantie zal worden uitgevoerd is niet meer dan normaal. De VRT staat bij mijn weten niet boven de wet. Dit antwoord is een openbare instelling niet waardig.

Katia Segers (sp.a): Het is inderdaad een heel erg flauw antwoord van de openbare omroep. Ik deel de verontwaardiging die ik hoor in de stem en in de woorden van collega Caron. De VRT wil een toonbeeld zijn op alle vlakken, ook inzake humanresourcesmanagement. Dit antwoord is een openbare omroep onwaardig. Voor wie nemen ze ons wel?

Minister, het is ook flauw dat u ons zo'n antwoord geeft. We zijn gewend om van u heldere en gedetailleerde antwoorden te krijgen. U zegt dat het niet uw bevoegdheid is om over de openbaarheid van bestuur te spreken en dat u zich als voogdijminister van de VRT daar ook niet wilt in uitspreken. Ik vind dat jammer. We zullen de vraag dan maar richten aan minister-president Bourgeois. Dan moet hij zich daarover uitspreken.

Ik kan alleen maar mijn teleurstelling uiten en ik hoop dat de VRT heel snel duidelijkheid verschaft. Hoe langer die instelling weigert informatie te geven die normaal zou moeten kunnen worden gegeven, hoe meer verdachtmakingen ze over zich haalt, en hoe meer mensen wilde verhalen beginnen te bedenken. Ik doe dus een oproep om snel duidelijkheid te verschaffen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Ik vind het ook een redelijk ontgoochelend antwoord. De minister kan zich perfect verschuilen achter het antwoord dat de VRT hem heeft bezorgd. Er is echter ook nog een juridische procedure aan de gang, en dan begrijp ik het als jurist wel, minister, dat u zegt dat de beroepsinstantie zich opnieuw moet uitspreken. Het is enigszins een moeilijk moment om daarover nu als minister zeer zware standpunten in te nemen. Dat belet ons als parlementsleden echter niet om een oordeel te hebben.

Wat onze voorzitter, de heer Caron, heeft gezegd over wat er bij de BBC allemaal op die website staat, klopt inderdaad. De BBC werkt ook in een concurrentiële omgeving, in een markt, dat is het nu net. De VRT heeft dat argument al altijd gebruikt om niet te moeten doen wat de anderen binnen de overheid wel moeten doen. Dat argument houdt natuurlijk geen steek; dat kunnen wij althans in politiek opzicht beweren. Maar het zou toch veel beter gemotiveerd moeten worden. Ik ben zeer benieuwd naar het verdere verloop. Ik vraag mij eerlijk gezegd af of we daarin geen verdere stappen kunnen zetten.

De VRT beweert dat de totale personeelskost opgenomen is in het jaarverslag, maar dat is wel een van onze graadmeters om na te gaan of de beheersovereenkomst op dat vlak wordt gerespecteerd. Een bepaald percentage mag niet worden overschreden, dat is een van de nieuwe dingen in de beheersovereenkomst, want hoe kunnen we dat anders controleren als we het totale bedrag niet kennen? Ik vind eerlijk gezegd het woord 'flauw', dat een collega van de oppositie heeft gebruikt, niet overdreven, maar ik vind dat we ook vanuit de meerderheid ons ongenoegen enigszins mogen laten blijken. Ik heb er alle respect voor, minister, dat u in uw hoedanigheid op dit ogenblik nog niet veel standpunten kunt innemen omdat de juridische procedure nog bezig is. Toch denk ik dat wij als parlementsleden daarover al ons idee kunnen uiten, want dit gaat echt niet. Het argument van de persoonlijke levenssfeer gaat niet op. Wij hebben ook recht op de

bescherming van onze persoonlijke levenssfeer, maar onze wedde is toch ook overal bekend. Ik begrijp dat argument dus niet, en ik hoop eerlijk gezegd dat de juridische procedure afloopt zoals de meerderheid onder ons het wenst.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Er is al veel gezegd, en ik zal niet in herhaling vallen, maar ik vind het in elk geval niet verstandig van de openbare omroep om zo verkrampd te reageren op die vraag naar duidelijkheid. Ik denk dat een instelling waarvan de overheid voor honderd procent aandeelhouder is, er inderdaad best aan doet de grootst mogelijke transparantie aan de dag te leggen, en het argument van het concurrentiële vind ik dus een zeer zwak argument. Onze wedden zijn ook bekend, en wij bevinden ons ook in een concurrentiële positie. Als de mensen horen hoeveel wij verdienen, wil straks iedereen parlamentslid worden. Als dat geen concurrentie is!

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Er is al veel gezegd, ik zal dus niets herhalen. Ik begrijp zeer goed de problemen die rijzen en het feit dat die vandaag worden besproken. Ik vind het echter zeer straf dat de minister aangewreven wordt een flauw antwoord te geven, terwijl er een procedure lopende is. Ik stel voor dat we het er allemaal over eens worden dat dit een moeilijke situatie is, maar dat we toch wachten op een uitspraak van het gerecht en dat we dan de zaken ten gronde aanpakken.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik ben zeer, zeer, zeer duidelijk geweest. Het arrest van de Raad van State moet door iedereen gerespecteerd worden. Ik kan mij ook niet mengen in een lopende juridische procedure. Als u dat van mij vraagt, gaat u uw macht als parlamentslid te buiten. Ook als toezichthoudend minister kan ik niet zomaar, naargelang ik goedgezind of slechtgezind ben, het ene of het andere doen. Ik ben gebonden aan wetten en regels, en die liggen momenteel ter appreciatie bij de Raad van State en bij de beroepsinstantie openbaarheid van bestuur. Ik denk dus dat ik wel heel duidelijk geweest ben.

Misschien als uitsmijter voor degenen die vinden dat het nog altijd niet duidelijk genoeg is: u zult gemerkt hebben dat er de laatste dagen wat commotie ontstaan is over de nieuwe beheersovereenkomst tussen de Britse regering en de BBC. Ik zal het niet hebben over het afschaffen van receptenwebsites, maar tot mijn genoegen heb ik gezien dat wij met onze beheersovereenkomsten een beetje voorloper waren van wat zich nu in BBC-land afspeelt. Dat kan af en toe ook al eens, maar misschien zal de BBC hier wel de voorloper zijn inzake openbaarheid van bestuur. Dat is ook mogelijk, mijnheer Caron.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, om duidelijk te zijn, ik heb begrip voor uw antwoord, maar met het feit dat ik ontgoocheld ben en zo reageer, viseer ik u in dezen op dit moment niet. Het is vooral het standpunt van de VRT, dat u hebt voorgelezen, waaraan ik mij mateloos erger. Ik begrijp u: u bent een legalist en een jurist, en we moeten het verloop van de procedure afwachten. Wij hebben echter wel een wetgevende bevoegdheid.

Kunnen wij in de loop van de komende maanden of na de uitspraak desnoods een aantal wetgevende stappen zetten? Ik wil duidelijk maken dat het niet over u gaat, maar over het antwoord van de omroep zelf dat u hebt gegeven op onze vraag.

Ik krijg ook te horen dat de BBC onderscheidend moet zijn, want daar gaat het in eerste instantie over. Het is eigenlijk een thematiek die ook bij ons leeft. Laat het interessant zijn, laat het zo geschieden, maar laat ons er ook bij vermelden dat de dotatie aan de BBC in evenredigheid tot de bevolking van het Verenigd Koninkrijk toch nog enkele klassen hoger ligt dan onze eigen openbare omroep.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Minister, ik heb vooral naar uw persoonlijke standpunt gevraagd. Als u nu nog niets kunt zeggen omdat de beroepsprocedure nog loopt, dan zal ik u die vraag later opnieuw stellen en hoop ik dat u dan wel duidelijke en heldere taal zult spreken als voogdijminister, en dat u de openbare omroep zult oproepen om een toonbeeld en een koploper te zijn inzake openbaarheid van bestuur. Dat is het standpunt dat ik op dat moment van u zal verwachten.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het woordgebruik tijdens opsporingsberichten op de openbare omroep – 2099 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, op 3 mei werd via de openbare omroep een opsporingsbericht verstuurd. Sinds 19 april 2016 werden de 47-jarige Sophie Yaya Salima en haar 9-jarige dochter Victoria Claes uit Colfontaine voor het laatst gezien aan het Zuidstation in Brussel. Sindsdien ontbrak ieder spoor van hen. Mijn vraag gaat echter over het taalgebruik tijdens het opsporingsbericht. Sophie Yaya Salima werd beschreven als 'van Afrikaanse afkomst', een perfect aanvaardbare omschrijving. Toen men echter de dochter omschreef, sprak men over 'een halfbloed', in mijn ogen kwetsend en racistisch taalgebruik.

De opsporingsberichten worden verspreid op vraag van een magistraat of onderzoeksrechter. De Dienst Opsporingsberichten van de Centrale directie van de operaties inzake gerechtelijke politie bewerkt en verspreidt de opsporingsberichten. Er zijn twee soorten opsporingsberichten. Ten eerste: de korte opsporingsberichten en 'crime clips'. Dat zijn opsporingsberichten met foto's of video's die vlak voor of na het avondbnieuws worden uitgezonden op de openbare omroep. Die berichten worden binnen de dienst gemaakt. Ze gaan vaak over onrustwekkende verdwijningen en krijgen de meeste reacties. Ten tweede zijn er de reportages en reconstructies in de uitzendingen op VTM van dossiers waarin de politie getuigen zoekt. Die worden door de zender geproduceerd. Alle opsporingsberichten worden ook via Belga aan alle nieuwsredacties in het land aangeboden voor publicatie in de geschreven pers en kunnen na publicatie ook opnieuw bekeken en gelezen worden op de website van de politie.

De magistraat bepaalt de inhoud van het bericht. Al naargelang de graad van dringendheid en welke beelden er kunnen worden getoond, beslist men of een oproep als kort bericht, 'crime clip' of reconstructie wordt verspreid. Voor een verspreiding in een opsporingsprogramma is de goedkeuring van een selectiecommissie, onder voorzitterschap van een magistraat van het hof van beroep, vereist. Daarbij zijn privacy, de rechten van de betrokkenen en het geheim van het onderzoek belangrijke aandachtspunten.

Minister, heeft de openbare omroep inzage in de opsporingsberichten voordat die uitgezonden worden? Heeft de omroep klachten binnengekregen over ongepast

taalgebruik bij het beschreven opsporingsbericht? Heeft de openbare omroep in de afgelopen jaren klachten binnengekregen bij andere opsporingsberichten? Welke procedure wordt er gevolgd als er klachten van kijkers binnenkomen over opsporingsberichten? Behandelt en beantwoordt de openbare omroep die zelf of worden ze doorgestuurd naar de gerechtelijke politie?

Is er overleg tussen de openbare omroep en de selectiecommissie die de rechten van de betrokkenen moet beschermen, de magistraat die de inhoud bepaalt of de dienst van de gerechtelijke politie die het bericht opstelt, met betrekking tot het taalgebruik in de opsporingsberichten? Om welke reden is in het verleden vastgelegd dat de korte opsporingsberichten op de VRT uitgezonden worden en de reconstructies op VTM? Is er een samenwerking mogelijk op dat vlak?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer De Gucht, de uitzending van opsporingsberichten past in een overeenkomst tussen de VRT en de federale gerechtelijke politie. De federale gerechtelijke politie beslist dagelijks welk opsporingsbericht of welke opsporingsberichten de VRT via de televisiekanalen Eén en Canvas moet uitzenden. Zo is overeengekomen dat VRT-televisie ofwel maximaal twee gewone opsporingsberichten per dag, met telkens een duurtijd van maximaal één minuut, uitzendt op Eén of Canvas, ofwel maximaal één zogenaamde 'crime clip' per dag, met telkens een duurtijd van maximaal twee minuten, uitzendt op VRT-televisie.

De opsporingsberichten worden in principe uitgezonden op de volgende uitzendmomenten: na Het journaal laat op Eén, in de nachtlus op Eén, de volgende dag na Het journaal van 13 uur op Eén, na De afspraak – of in voorkomend geval Terzake – op Canvas. Als het gaat om een opsporingsbericht waar ook Child Focus in betrokken is, zijn de uitzendmomenten: voor Het journaal van 19 uur op Eén, in de nachtlus op Eén, de volgende dag na Het journaal van 13 uur op Eén, na De afspraak – of in voorkomend geval Terzake – op Canvas.

De federale gerechtelijke politie bezorgt de VRT voor elk opsporingsbericht de tekst en de te tonen foto's. De VRT heeft dus inzage in de berichten voor ze uitgezonden worden. De tekst is in de meeste gevallen niet opgesteld in een toegankelijke taal die voor een breed publiek verstaanbaar is. Daarom past de VRT de tekst ook aan, zodat dat wel het geval is. Indien een schokkende foto zou worden getoond in het opsporingsbericht, geeft de VRT ook een auditieve verwittiging mee bij het begin van het bericht.

De VRT heeft geen klachten gekregen over het taalgebruik bij het opsporingsbericht van 3 mei jongstleden. In de tekst die de federale gerechtelijke politie voor het opsporingsbericht van 3 mei aan de VRT had bezorgd, was inderdaad het woord 'halfbloed' opgenomen. De VRT heeft ditmaal de tekst van de federale politie – die ze normaliter aanpast omdat die niet altijd opgesteld is in een voor een breed publiek toegankelijke taal – dus niet aangepast. Dit was aan hun aandacht ontsnapt.

Het was geen bewuste keuze, en hoewel de foto's of de inhoud van het opsporingsbericht onder de verantwoordelijkheid vallen van de federale gerechtelijke politie, vindt de VRT dit voorval jammerlijk. De VRT is er natuurlijk voorstander van dat de federale gerechtelijke politie volledig afgewerkte teksten zou leveren die in een toegankelijke taal voor een breed publiek verstaanbaar zouden zijn, teksten waar de VRT dus zelf geen redactiewerk op moet toepassen.

Niettegenstaande dit, verloopt de samenwerking met de federale gerechtelijke politie vandaag goed, en de VRT wenst dit graag zo te behouden. De VRT heeft in 2015 en 2016 zelf slechts één klacht ontvangen. Die klacht handelde over het gebruik van de omschrijving 'een lang persoon'. Het gaat dan om de lengte van de betrokkene.

Welke procedure wordt gevolgd? Alle klachten die via de officiële klachtenprocedure bij de VRT binnenkomen, worden gerapporteerd aan de betrokken dienst, de voorzitter van de programmacharterraad en de manager beroepsethiek. De klachtencoördinator vraagt vervolgens aan de betrokken dienst meer informatie om te komen tot een antwoord. Een eventuele klacht over een opsporingsbericht zou op eenzelfde manier worden behandeld.

Als het over de foto's of de inhoud van het opsporingsbericht zelf zou gaan, dan zal de VRT dit aan de klager meedelen en hem vragen zijn klacht te bezorgen aan de federale gerechtelijke politie, aangezien die beslist over de inhoud van de berichten.

De VRT voert de contractuele afspraken uit zoals is overeengekomen in een samenwerkingsovereenkomst met de federale gerechtelijke politie. Alles wat verband houdt met de slachtoffers, de opsporing of een misdaad, is in handen van de federale gerechtelijke politie. De VRT zorgt er enkel voor dat het bericht wordt gemaakt, dat de stem wordt ingelezen en dat het eindresultaat op het juiste moment wordt uitgezonden.

De VRT heeft geen weet van afspraken die bepalen dat de VRT de opsporingsberichten zou uitzenden en VTM de reconstructies. In het verleden kwamen reconstructies aan bod in programma's van de openbare omroep zoals 'Ooggetuige' en 'Koppen Justitie'. Dat is een programmatorische keuze.

De nieuwe beheersovereenkomst 2016-2020 bepaalt dat de VRT zich openstelt voor samenwerking met andere Vlaamse mediaorganisaties. Vanuit die filosofie is de VRT bereid elk voorstel tot samenwerking met betrekking tot de opsporingsberichten en reconstructies te bespreken met andere Vlaamse mediabedrijven en met de gerechtelijke en politionele diensten.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, weet u of er sinds die vraag – u hebt hierover overleg gepleegd met de VRT – een terugkoppeling is geweest naar de federale politie over het taalgebruik? Bent u van plan daarover een terugkoppeling te doen? In de contacten met uw federale bevoegde collega is het niet onzinnig erop te wijzen dat dit soort taalgebruik kwetsend en discriminatoir kan overkomen. De overheid kan niet achter dit soort taalgebruik staan. Dat mag zelfs niet geïnsinueerd worden.

Wilfried Vandaele (N-VA): De heer De Gucht geeft hier een voorbeeld, maar het is altijd belangrijk dat aan taalgebruik de nodige zorg wordt besteed. De openbare omroep moet kritisch kijken naar berichten die van buitenaf komen, alvorens die op de buis te brengen. Dat zou een algemene regel moeten zijn, niet alleen in het genoemde geval, maar ook in andere uitzendingen.

Katia Segers (sp.a): Misschien kan de VRT dan praten met de politie en hun lessen geven over hoe ze een correcte taal gebruiken.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik kan nu niet bevestigen of er een terugkoppeling is geweest naar de federale gerechtelijke politie. Ik zal navraag doen bij de VRT. Het lijkt me toch aangewezen dat dit gebeurt. Ik zal de federale minister hierover contacteren om dergelijke incidenten, die door de VRT worden betreurd, te vermijden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lionel Bajart aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de nieuwe Europese privacyverordening en mogelijke participatie van jongeren – 1921 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Katia Segers aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de verhoging van de minimumleeftijd voor gebruikers van sociale media – 1967 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Miranda Van Eetvelde aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de nieuwe EU-verordening inzake gegevensbescherming – 2003 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Op 14 april keurde het Europees Parlement een verordening goed die inzet op privacy, waarbij verschillende maatregelen worden genomen om privacy beter te beschermen. Onder meer het recht op vergetelheid wordt zo verankerd. Dat is uiteraard een positieve zaak, en we juichen dat ook toe.

Toch is er ook een punt van kritiek. Zo stelt de verordening dat het niet meer toegelaten zou moeten zijn voor jongeren onder de 16 jaar om toegang te krijgen tot sociale media, zonder de toestemming van hun ouders. Lidstaten krijgen wel de mogelijkheid om deze grens te verlagen tot de leeftijd van 13 jaar.

Het Kinderrechtencommissariaat bracht hierover een zeer duidelijk advies uit. Het pleit ervoor die mogelijkheid ook effectief te gebruiken, op basis van een aantal argumenten. Het is enerzijds zeer moeilijk om een waterdicht systeem van ouderlijke toestemming uit te werken. Nu al worden beperkingen gretig omzeild. Het Kinderrechtencommissariaat betwijfelt of dat met ouderlijke toestemming ook niet zo zal zijn. In dat geval wordt het zelfs moeilijker om goed om te gaan met ouderlijk toezicht. Kinderen nemen nu soms al deel aan sociale media, zonder medeweten of actieve toestemming van ouders. Wanneer ze dit ook doen wanneer ouderlijke toestemming verplicht is, wordt elke vorm van toezicht door ouders verder bemoeilijkt.

Anderzijds, stelt het Kinderrechtencommissariaat, zou het beter zijn om in plaats van te werken met een verbod, te werken aan mediawijsheid van kinderen en ouders. Dit sluit ook aan bij het beleid dat u nu voert. Inzetten op mediawijsheid is een belangrijk deel van het mediabeleid, en dat hoort ook zo. Het Kinderrechtencommissariaat adviseert dus om de gebruikers van sociale media te versterken – niet enkel minderjarigen – in plaats van een moeilijk afdwingbaar verbod.

Het Kinderrechtencommissariaat staat niet alleen met die visie. Zo adviseert ook de Gezinsbond om niet enkel te vertrouwen op technologische hulpmiddelen, maar vooral op opvoeding en communicatie. Men moet bepaalde problemen en risico's uitleggen aan het kind, samen met het kind de privacy beschermen en overleggen met het kind. Dit overleg kan het vertrouwen enkel stimuleren.

Minister, hoe staat u tegenover het advies van het Kinderrechtencommissariaat?

Voor de omzetting van de verordening is er een termijn van twee jaar. Hebt u daarover al contact gehad met de federale overheid en/of de bevoegde collega's van de Franse Gemeenschap? Of moet dat nog gebeuren? Hoe ziet u dat overleg verlopen?

– Bart Caron treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Op 14 april 2016 heeft het Europees Parlement tot mijn verbazing de nieuwe EU-verordening over privacy, de 'General Data Protection Regulation', goedgekeurd. Europa verplicht internetbedrijven vanaf 2018 om beter te controleren hoe oud hun gebruikers zijn. Tegelijkertijd vaardigt Europa de regel uit dat jongeren onder de 16 jaar niet op sociale media mogen zonder toestemming van hun ouders. Op die manier wil de EU tieners beter beschermen tegen de misbruiken die soms via sociale media gebeuren. Wat mij betreft, is dat niet de beste manier van beschermen maar Europa heeft daar dus anders over geoordeeld.

In een advies aan de overheden in ons land stelt het Kinderrechtencommissariaat voor om de minimumleeftijd voor sociale media op 13 jaar te houden zoals dat vandaag voor Facebook is. In de realiteit zijn kinderen doorgaans jonger wanneer zij een profiel aanmaken op sociale media. Uit Europees en Belgisch onderzoek blijkt dat 55 procent van de 12-jarigen al een netwerkprofiel heeft.

Ons land zou dan een afwijking moeten vragen aan Europa, iets waarin voorzien is in de Europese verordening. Minister, u toonde zich in de media alvast voorstander om de minimumleeftijd op 13 jaar te houden – u wees erop hoe belangrijk het is te werken aan mediawijsheid – maar die beslissing moet wel op federaal niveau genomen worden.

Minister, is er overleg geweest tussen en de federale staatssecretaris die bevoegd is voor het privacybeleid, Philippe De Backer?

Zijn er al concrete plannen om een afwijking op de verordening aan te vragen vanuit de federale overheid? Zo ja, wat is de timing hiervan? Zo nee, welke argumenten worden dan opgeworpen om geen afwijking aan te vragen?

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Het Europees Parlement keurde op 14 april de nieuwe EU-verordening over privacy goed. De verordening wordt een grote stap vooruit genoemd, zeker wat de minderjarigen betreft. De verordening bepaalt echter dat jongeren tot 16 jaar de toestemming van hun ouders nodig hebben om toegang te krijgen tot diensten van de informatiemaatschappij of de sociale media. De verantwoordelijkheid om dit na te gaan wordt bij de aanbieders van sociale media gelegd. De verordening bevat de mogelijkheid om deze leeftijdsgrens te verlagen tot minimum 13 jaar, een grens die veel aanbieders op dit moment hanteren op basis van regelgeving in de Verenigde Staten. De Europese verordening wordt in de loop van 2018 in België van kracht.

In een recent advies 'Toepassing EU-verordening privacy in België: participatie aan sociale media vanaf 13 jaar' boog de kinderrechtencommissaris zich over de thematiek en pleitte hij ervoor dat België de mogelijkheid gebruikt om een verlaagde leeftijdsgrens in te stellen en daarbij de leeftijd van 13 jaar te behouden om zonder ouderlijke toestemming te participeren aan sociale media. De argumentatie van de kinderrechtencommissaris vertrekt vanuit het recht op bescherming en het recht op participatie van minderjarigen. Minister, in de media toonde u zich een aanhanger van de zienswijze van de kinderrechtencommissaris.

Sociale media zijn een wezenlijk deel van onze leefwereld: dat valt moeilijk te ontkennen. De recente Digimeter 2015 toont aan dat 44 procent van de Vlamingen meer dan een uur per dag spendeert aan Facebook, maar ook Twitter, Instagram en LinkedIn zijn een dagelijkse realiteit voor vele Vlamingen. Wereldwijd is een derde van de gebruikers op sociale media jonger dan 18. We moeten de sociale media met hun kansen en opportuniteiten aanvaarden en gebruiken, maar

ook waakzaam blijven voor de gevaren en bedreigingen – zeker wanneer het gaat over minderjarigen – die inherent zijn aan het sociale mediagebruik.

Verder verwijs ik graag ook naar het Kinderrechtenverdrag en de aanbevelingen van het VN-Comité voor de Rechten van het Kind, naar aanleiding van de 'Day of General Discussion 2014', die gewijd werd aan digitale media en rechten van het kind. Daarbij werd het belang van digitale media onderstreept voor verschillende kinderrechten, zoals het recht op vrije meningsuiting, informatie, participatie, onderwijs, rust, ontspanning en spel, kunst en cultuur.

Minister, hebt u naar aanleiding van de goedkeuring van de EU-verordening inzake dataprotectie en uw standpunt ter zake, al contact genomen met uw federale collega bevoegd voor het privacybeleid? Zo nee, bent u van plan om dit nog te doen? Zult u een formeel standpunt namens de Vlaamse Gemeenschap overmaken aan het federale niveau?

Kunt u uw standpunt verduidelijken en meer concretiseren?

Is een leeftijdsverhoging om toegang te krijgen tot sociale media, mits toestemming van de ouders, niet contradictorisch met het beleid inzake mediawijsheid dat door Vlaanderen gevoerd wordt? Zult u de inspanningen inzake mediawijsheid onverkort voortzetten?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Wie me op Ketnet, met de vriendelijke jongen Felix, heeft gezien, heeft natuurlijk alle antwoorden al gekregen.

Nu ga ik iets dieper op de zaak in. Ik heb eigenlijk niets toe te voegen aan de argumentatie van het Kinderrechtencommissariaat. Het is een sterk advies, want het vertrekt niet vanuit de angst dat kinderen iets zou kunnen overkomen bij het gebruik van sociale media. Het gaat integendeel uit van een afweging tussen bescherming en participatie, van de verantwoordelijkheid van de betrokken bedrijven en van wat in de realiteit werkt. Ik zet dan ook volop in op mediawijsheid. Ik geloof immers sterk in dat we kinderen en jongeren bewust moeten maken van de mogelijke gevaren en opportuniteiten van sociale media. Mediawijsheid biedt een veel grotere bescherming dan louter het opleggen van een moeilijk controlebaar verbod.

Mediawijsheid draait ook om 'user empowerment' en de nodige skills of vaardigheden om kritisch en creatief met media om te gaan. Mediawijzer worden is een leerproces dat kinderen en jongeren moeten doorlopen. Dat kan enkel en alleen door interactie met sociale media te stimuleren. In het opleggen van een leeftijdsgrens schuilt bovendien het gevaar dat kinderen en jongeren totaal onvoorbereid en onervaren met sociale media in contact komen zodra het wettelijk mag. De Europese verordening geeft echter enkel de mogelijkheid om met de leeftijdsgrens te schuiven en zet de absolute ondergrens op 13 jaar. Ze geeft ons niet de mogelijkheid om buiten dat kader te werken.

Het belang van mediawijsheid van kinderen en jongeren en hun ouders kan vanuit de jeugdsector alleen maar worden onderschreven. In het jeugdwerkveld zijn hierrond een paar sterke spelers actief: Mediaraven, Stamp media en de jongerengids.be van De Ambassade om er maar enkele te noemen. Er is ook het Trusty label van De Ambassade dat met duidelijke informatie jongeren bewust maakt van de criteria van kwaliteitsvolle informatie.

We mogen ook niet vergeten dat de nieuwe Strategie kinderrechten 2016-2021 van de Raad van Europa erop wijst dat we niet alleen de noodzakelijke bescherming van rechten van kinderen in de digitale omgeving moeten garanderen, maar

ook hun recht op participatie in die sociale media mogelijk moeten maken. Hierbij wordt gewezen op het recht op informatie en vrijheid van meningsuiting in de digitale omgeving.

Dan iets meer over de leeftijdsverhoging. Zoals ik reeds eerder aangaf, is mijn beleid rond mediawijsheid gericht op het versterken van kinderen en jongeren in hun omgang met alle soorten van media. Interactie met media is cruciaal om mediawijzer te worden. Kinderen en jongeren moeten al doende leren hoe bewust, kritisch en creatief om te gaan met media. Begeleiding door de ouders, jeugdwerkers, leerkrachten enzovoort is uiteraard nodig en belangrijk. Een leeftijdsverhoging tot 16 jaar gaat dan ook in tegen de beleidsvisie rond mediawijsheid die in Vlaanderen wordt gehanteerd. Bij het begin van deze legislatuur heb ik ervoor gekozen verder in te zetten op mediawijsheid en de inspanningen daarvoor uit te breiden. We hebben de werking van het Kenniscentrum Mediawijsheid dan ook tot eind 2017 verlengd en het werkingsbudget met een derde opgetrokken. De focus van het Kenniscentrum werd ook deels verlegd van een louter intermediaire rol naar het rechtstreeks bereiken, informeren en sensibiliseren van alle Vlaamse burgers, met nog steeds speciale aandacht voor kwetsbare doelgroepen zoals kinderen en jongeren.

Ik heb nog geen overleg gehad met mijn collega's van de Franse Gemeenschap. De EU-verordening werd amper een maand geleden goedgekeurd en bovendien is er, zoals u weet, in de Federale Regering een ministerwissel geweest. Met de vorige staatssecretaris bevoegd voor de privacy had ik wel al de afspraak gemaakt om samen met de verschillende gemeenschappen over dit dossier te overleggen. Hij zou daarin fungeren als centraal aanspreekpunt. Ik ben tevreden dat de nieuwe staatssecretaris die engagementen voortzet en zich heeft voorgenomen om het overleg op niet al te lange termijn van start te laten gaan. Elk land heeft echter tot en met 2018 de tijd om de verordening te implementeren. We hebben dus nog wel even respijt.

Concrete plannen om de toegestane afwijking van de verordening te gebruiken zijn er nog niet, maar u hebt wel begrepen dat we dat inderdaad zullen doen, als het van mij afhangt. Ik ben er voorstander van om de minimumleeftijd voor participatie aan sociale media op 13 jaar te houden. We zullen u met plezier op de hoogte houden van de timing en de resultaten van het overleg.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Ik heb eigenlijk geen bijkomende vragen, minister. Het is nogal duidelijk dat we althans in de commissie allemaal in dezelfde richting kijken.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ik ben blij met uw antwoord, minister, maar ik had ook niet anders verwacht. We hadden het ook al uitgebreid in de media gehoord en gezien. De beslissing van Europa is eigenlijk onbegrijpelijk en niet meer van deze tijd. Ik reken erop dat u uw collega's zult meetrokken om vanuit België een eensgezind en duidelijk standpunt te formuleren. Hopelijk volgen daarna vele andere Europese landen.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Ook ik voel hier een brede eensgezindheid. We zijn ons er allemaal heel goed van bewust dat de sociale media werkelijk een onderdeel zijn van de leefwereld van jongeren van vandaag. Het zou dan ook wereldvreemd zijn om die jongeren wettelijk de pas af te snijden en hen een belangrijk communicatiemiddel en de kans op participatie te ontfemen door de leeftijdsgrens tot 16 jaar op te trekken. Er zijn in Europa natuurlijk nog landen

waar de grens op 18 en 21 jaar ligt en voor die landen kan die verordening misschien wel nuttig zijn. In België is er momenteel geen echte wettelijke grens. Facebook legt die zelf op 13 jaar, en dat medium is dus eigenlijk zonder veel problemen vanaf 13 jaar te gebruiken. We denken hier allemaal een beetje op dezelfde manier, dus dat zit wel goed.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de resultaten van de studie De Brusselse jeugd, tussen diversiteit en kwetsbaarheid – 1966 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp.a): Recent verscheen een studie in Brussels Studies over 'De Brusselse jeugd, tussen diversiteit en kwetsbaarheid'. De conclusies die hier werden getrokken zijn op zijn minst verontrustend te noemen: er heerst een grote kloof tussen de verschillende jongeren van onze hoofdstad.

Ik citeer: "De geanalyseerde literatuur wijst op een zeer sterke dualisering van de levensomstandigheden van de Brusselse jeugd. Er lijken twee soorten jongeren in Brussel te wonen die 'parallele' levens leiden en elkaar nooit ontmoeten, noch op school noch tijdens hun vrije tijd. Ze hebben niet hetzelfde type mobiliteit, noch hetzelfde onderwijsniveau, noch dezelfde kansen om werk te vinden. De pogingen om die uitsluiting te bestrijden lijken tot nu toe weinig vruchten te hebben afgeworpen. Met die vaststellingen moet rekening worden gehouden, zo niet zullen de sociale uitsluiting en de socio-spatiale dualisering in het Brusselse Gewest toenemen."

De conclusie van de studie worden door sommigen, waaronder het Brussels Bronkstheater, nogal overdreven gevonden. Niemand ontkent echter noodzaak om extra in te zetten op het samenbrengen van jongeren met verschillende achtergronden: een moeilijke, maar noodzakelijke opdracht voor Brussel.

De Brusselse jeugd heeft immers de toekomst: een brug slaan tussen de jongeren van vandaag zorgt voor een minder verdeeld Brussel van morgen. Hier moet dan ook vol op worden ingezet. Het onderwijs, de sport en de culturele sector kunnen hier een sterk verbindende rol spelen: de brug bouwen tussen de verschillende jongeren. Hier wordt door verschillende jeugd- en culturele organisaties uiteraard ook al op ingezet, maar de resultaten van de studie benadrukken dat dit niet afdoende is.

Dit komt ook aan bod in uw beleidsnota 2014-2019: "De aandacht voor de superdiversiteit die in Vlaanderen groeit en in Brussel en de steden al aanwezig is, wordt in mijn jeugdbeleid een prioritair aandachtspunt. Ik zal een projectoproep lanceren om kleinschalige innovatieve experimenten op het werkveld, bijvoorbeeld rond inclusie of taalstimulering, te ondersteunen. En ik wil bijvoorbeeld door een dag van de diversiteit, de ontmoeting tussen verschillende groepen jongeren stimuleren." Participatie en inclusie draagt u ook hoog in het vaandel. U bent dan ook minister van Jeugd, minister van Brussel, minister van Cultuur. U hebt de juiste bevoegdheden om mee deze kloof te verkleinen.

Daarom volgende vragen. Minister, wat vindt u van de resultaten van de studie? Erkent u de noodzaak om het verbinden en samenbrengen van jongeren met een verschillende achtergrond mee vorm te geven? Bent u, nu u deze resultaten gezien hebt, van plan om hier extra op in te zetten? Welke concrete maatregelen

wilt u treffen? Wat is de stand van zaken betreffende de projectoproep waarover u in uw beleidsnota spreekt?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Het toenemend aantal jonge mensen en de groeiende diversiteit van de jongeren in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest vormen inderdaad grote uitdagingen die ook moeten worden opgenomen door het Vlaamse jeugdbeleid. Uit de cijfers blijkt dat de sociale ongelijkheid binnen deze groep jongeren mede in stand wordt gehouden door onderwijsongelijkheid en dat ze kan resulteren in gezondheidsongelijkheid. Dat onderstreept de noodzaak om gecoördineerd met mijn collega's van Onderwijs en Welzijn de strijd aan te gaan tegen ongelijkheid qua opleidingsniveau en werkgelegenheid bij de jongeren. De resultaten van de studie tonen ook dat jongeren uit de arme halve maan of sikkels of kanaalzone van Brussel – Sint-Joost-ten-Node, Anderlecht, Sint-Jans-Molenbeek, ... – beperkter zijn in hun vrijetijdsbesteding dan jongeren uit andere wijken in Brussel. Ik ga ermee akkoord dat blijvende inspanningen nodig zijn om deze zaken aan te pakken en wil mijn jeugdwerkbeleid dan ook prioritair inzetten op het samenbrengen van jongeren van diverse pluimage, ook in Brussel.

Ik ga proberen een aantal elementen van ongelijk gewicht aan te geven van zaken die al gebeuren en die nog zullen gebeuren. Een eerste punt is dat ik doorheen mijn beleid de verbindende kracht van jeugdwerk, sport- en cultuurverenigingen erken. Elke jongere moet kunnen kiezen voor een zinvolle vrijetijdsbesteding op eigen maat, met het oog op sociale ontplooiing en op een mentale vrije ruimte. Ik heb met het Burgerkabinet in het jeugdbeleid dat ik organiseerde op 6 mei dat vraagstuk verder verkend: hoe bereiken we een meer diverse groep jongeren met ons jeugdwerk? Hoe bereiken we iedereen tegelijk? Dit Burgerkabinet verliep in twee fasen: een voortraject via een online platform en een reeks mini-burgerkabinetten op het terrein, en dan de eigenlijke bijeenkomst in het Vlaams Parlement.

Momenteel loopt ook een diversiteitstraject in samenwerking met de jeugdsector, de Vlaamse Jeugdraad, de Ambrassade. De output van beide trajecten zal de komende dagen bij elkaar worden gelegd en worden meegenomen in het toekomstige beleid om jeugdwerk toegankelijker te maken voor alle jongeren, ook in Brussel. Dit is een eerste element waar we toch bijkomende accenten willen leggen en mogelijk ook nieuwe wegen willen inslaan.

Qua zichtbaarheid is het goed dat in deze context ook wordt bekeken of een jaarlijkse 'Dag van de Diversiteit', die nog op stapel staat, als instrument kan worden gebruikt om mensen de kans te geven even stil te staan bij het belang en het begrip van diversiteit voor onze maatschappij. Ik wil daar natuurlijk wel bij opmerken dat de ongelijkheid waarop in de studie wordt gewezen, helaas niet tot Brussel beperkt is. Natuurlijk moet er in Brussel rekening gehouden worden met de unieke taalcontext en met de speciale status van Brussel als enige grote grootstad in België met een wel erg internationale bevolking, aangezien twee derde van de jongeren van buitenlandse herkomst is.

De cijfers over ongelijkheid bij de Vlaamse jongeren in de database van 'Health Behavior in School Children' geven aan dat België in zijn geheel niet goed scoort in vergelijking met andere welgestelde Europese staten – zie ook de UNICEF-publicatie 'Fairness for children. A league table of inequality in child well-being in rich countries'.

Er zijn een aantal zaken die we samen met de collega's vanuit Vlaanderen kunnen doen in Brussel. De groeiende ongelijkheid binnen een zeer kwetsbare groep van de bevolking, onze jongeren, is dus niet enkel een Brussels, maar ook een Vlaams verhaal. Er moet breed worden op ingezet. Via het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP) maakten we hierover alvast afspraken binnen de

Vlaamse Regering: in het hoofdstuk Armoede in eerste instantie, maar ook met betrekking tot een betekenisvolle daling van de werkloosheid, tot meer inclusieve, open en ruime leerzones, tot leerloopbanen die jongeren in staat stellen om volwaardig te participeren aan de samenleving, en tot aangepast en comfortabel wonen. Ik wil er hierbij nog eens op wijzen dat de doelstellingen in het JKP alle kinderen en jongeren in Vlaanderen beogen, waarmee we ook de Vlaamse of Nederlandstalige kinderen en jongeren in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en ruimer willen vatten.

We proberen ook een aantal gecoördineerde dingen in en met Brussel te doen. Binnen de Vlaamse Regering ben ik eveneens bevoegd voor de Brusselse aangelegenheden. In die hoedanigheid hecht ik belang aan het hoofdstedelijke aspect van het Vlaamse beleid. In mijn beleidsnota Brussel geef ik aandacht aan de noden van Brusselse jongeren, zoals de capaciteitsproblemen in het Brusselse onderwijs en de hoge jeugdwerkloosheid. Daar is het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest nu toch ook met enig succes tegen aan het strijden. Met het decreet Lokaal Jeugdbeleid voorzien we in de structurele ondersteuning van de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) voor haar beleid ten aanzien van de Brusselse jeugd. De VGC wordt gevraagd in haar (jeugd)beleidsplan aan te geven hoe ze werk zal maken van de bevordering van participatie in het jeugdwerk van kinderen en jongeren die opgroeien in maatschappelijk kwetsbare situaties. Bij het ontwikkelen van een vakantieaanbod voor deze kwetsbare doelgroep wordt eveneens gevraagd extra aandacht te hebben voor taalstimulering Nederlands als element van sociale mobiliteit.

Algemeen binnen het jeugdbeleid wil ik ook expliciet inzetten op de Vlaamse steden en Brussel met het traject 'Jeugdwerk in de stad'. Dit traject heeft als doel uitwisseling te stimuleren tussen steden en het jeugdwerk, en inspiratie te bieden aan het jeugdwerkbeleid dat moet zorgen voor een aanwezig, toegankelijk, divers en kwaliteitsvol jeugdwerk in de stad. De Vlaamse Regering keurde vorige vrijdag mijn voorstel goed om 'stedelijkheid' als een bijkomend beoordelingscriterium voor de subsidieaanvragen van de jeugdverenigingen toe te voegen.

Dan zijn er nog een aantal concrete projecten via de Brusselse projecten. Op dit moment zijn er een aantal jeugdverenigingen die zich specifiek inzetten voor de Brusselse jeugd en die projectsubsidies krijgen: JES, Chiro Brussel, Kristelijke Arbeidersjongeren (KAJ) in Anderlecht... Ook werden er projectsubsidies toegekend door middel van een projectoproep aan projecten die de positieve identiteit van jongeren bevestigen. In Brussel gaat het dan om 'Groep Intro' in Anderlecht en het circus 'Zonder handen' in Sint-Jans-Molenbeek.

U vraagt ook naar aangehouden en bijkomend onderzoek. Ik wil op de juiste manier een antwoord geven door in de beheersovereenkomst met het Jeugdonderzoeksplatform (JOP) ervoor te zorgen dat hiermee rekening wordt gehouden in de nieuwe JOP-scholenmonitor voor 2018. Dit is een uitgebreide bevraging van jongeren uit Brussel, Antwerpen en Gent. Daarnaast probeer ik om via een aantal instellingen van het algemeen Brusselbeleid op deze doelgroep in te spelen. Het team Coördinatie Brussel verleent project- en werkingssubsidies aan onder andere het Huis van het Nederlands, Kuumba en Habbekrats vzw. Het Vlaams Brusselfonds subsidieert daarnaast nog een aantal jeugdprojecten die specifiek gericht zijn op de meest kwetsbare groep jongeren in Brussel en zijn Rand. Een goed voorbeeld is het taalproject BX Brussels van vzw BX Youth.

Er zijn ook nog enkele nieuwere elementen. Ik ging er gisteren nog op in naar aanleiding van de begrotingscontrole in de commissie Brussel. Het is de bedoeling dat er in het najaar van 2016 een projectoproep rond 'Straatburgerschap', specifiek gericht op jongeren- en jeugdwerk, wordt uitgeschreven. Op die manier willen we nog meer projecten met nieuwe middelen het licht laten zien. Ik wil wel

proberen, net zoals we dat met Cultuur al in grote mate hebben gedaan, en met Onderwijs in zekere mate, om met de collega's in Brussel de komende weken en maanden meer te werken aan een gecoördineerd jeugdwerkbeleid. Wij hebben een zicht op alle culturele instellingen en projecten die zich in Brussel over de taalgrenzen heen afspelen. Dat wordt bijgehouden, gestimuleerd en gecommuniceerd door het Brusselse Kunstenoverleg. Wij hebben de facto ook een zicht op de scholen die in Brussel aanwezig zijn en op wat zij doen. Afhankelijk van een aantal politieke impulsen is er overleg tussen Nederlands- en Franstalige scholen over het schoolmuurtje heen. Bij het jeugdbeleid ontbreekt dit nog enigszins. Dit is geen kritiek op een van mijn collega's. Ik stel enkel vast dat we daar nog iets te veel bovenop en naast elkaar werken. Ik wil dus ook samen met de Brusselse collega's en parallel met mijn bijkomende project 'Straatburgerschap' meer inzetten op 'wie doet wat voor jeugd in Brussel', om ervoor te zorgen dat de komende maanden en wellicht ook jaren de resultaten van studies waarnaar u terecht verwijst toch een beetje positiever zouden kunnen worden of, hoe dan ook, positief. Dat zal geen eenvoudige taak zijn.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp.a): Minister, dank u voor uw zeer uitgebreide antwoord. U somt eigenlijk op wat er allemaal wordt gedaan of nog zal worden gedaan. Ik vrees een beetje dat het beleid, ondanks de vele inspanningen, ongewijzigd blijft. Er moet een 'U-turn' gemaakt worden om tot positievere resultaten te komen. De studie wijst uit dat, ondanks de vele inspanningen, de diepe kloof blijft bestaan. Als beleidsmaker moet je je de vraag stellen hoe je die kloof kunt dichten.

Hoe gaan we ervoor zorgen dat de ketjes uit de halve maan, zoals u ze daarnet noemde, ook in contact komen met anderen en omgekeerd? Hoe gaan we ervoor zorgen dat die kruisbestuiving plaatsvindt? Sommige elementen, die u ook aanhaalde, zullen daar wellicht toe bijdragen, maar eerlijk gezegd zie ik nog maar weinig vooruitgang. We moeten de vraag van wat de bedoeling juist is heel scherp stellen om dan tot de gepaste antwoorden te komen. Het is mooi dat u het allemaal opsomt, maar dat volstaat niet. Het is niet omdat u niets doet, maar omdat we de prangende vraagstelling over hoe we die kloof kunnen dichten misschien eerst scherper en duidelijker moeten stellen om dan heel doelgericht te kijken hoe we dat gaan aanpakken.

De voorzitter: Mevrouw Van Eetvelde heeft het woord.

Miranda Van Eetvelde (N-VA): Ik heb de synthesesnota ook gelezen en ze is bijzonder interessant. De conclusies uit dat onderzoek vallen uiteen in drie pijlers: de demografische groei, de toestand van de Brusselse jeugd en de dualisering, waardoor er in Brussel wel twee soorten jongeren lijken te leven die weinig of niets met elkaar te maken hebben.

De synthesesnota is onderverdeeld in acht thema's, en ik wil op twee van die thema's inpikken. Wat betreft de toegang tot de arbeidsmarkt heeft Actiris deze week cijfers bekendgemaakt over de kansen om werk te vinden. Die zijn hoopgevender dan die uit de synthesesnota. Er worden dus stappen in de goede richting gezet, maar nog niet genoeg. Wat vooral uit die nota blijkt, is dat werkgevers de Brusselse jeugdwerkloosheid ook wijten aan een gebrek aan motivatie en wilskracht. Die verklaring horen we bijna nooit vanuit academische hoek: daar heeft men het over socio-economische factoren en discriminatie. Het zou interessant zijn om dat verder te onderzoeken.

Wat de vrijetijdsbesteding en de socialisering betreft, is de vaststelling dat de participatiegraad van jongeren van allochtone origine in jeugdhuizen en jongerenwerking allerhande, zoals speelpleinen en jeugdbewegingen, zeer laag is. Nochtans zijn dat plaatsen waarvan je zou denken dat jongeren er socialiseren en

de kans zouden krijgen om een opwaartse sociale mobiliteit tot stand te brengen. Ik denk dat het goed zou zijn om dit ook verder te laten onderzoeken.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik wil enkel nog aangeven dat er zelfs bij de opsomming van het bestaande beleid een aantal nieuwe projecten zijn die mee een verschil kunnen maken. Zeker met betrekking tot het laatste element van mijn antwoord, wil ik samen met de collega's van Jeugd, zowel vanuit de Franse Gemeenschap als vanuit Brussel zelf, kijken in hoever we zicht hebben op de mate waarin we alle jongeren effectief bereiken. Ik denk dat we daar in Vlaanderen al bij al een goed zicht op hebben. Ik denk ook dat er in Brussel enorm veel gebeurt, maar dat er waarschijnlijk een aantal blinde vlekken zijn. Het is mogelijk dat de ene jeugdorganisatie niet voldoende weet van de andere en de ene politieke verantwoordelijke ook niet voldoende van de andere. In andere beleidsdomeinen kon wat dit betreft al substantiële vooruitgang geboekt worden. Daarom denk ik dat we het in dit verband ook kunnen en moeten doen. Ik wil mij daar absoluut voor inzetten.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp-a): Minister, dat laatste punt is een goede zaak. Ik denk dat het goed zou zijn dat de commissie Brussel en misschien ook de commissie Jeugd een gesprek zouden hebben met die onderzoekers. Het is misschien ongebruikelijk, maar ik denk dat het ook nuttig zou kunnen zijn dat u daarbij aanwezig bent voor een gedachtewisseling. Er moet namelijk gekeken worden wat er anders kan om tot betere resultaten te komen. Ik weet dat dit geen makkelijke opdracht is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de kunstwerken die tijdens de Tweede Wereldoorlog gekocht of gestolen zijn uit België door nazi's – 2018 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp-a): Mijn vraag gaat over 'weeskunst': Belgische en Vlaamse kunst die na de Tweede Wereldoorlog verkeerd werd afgeleverd aan buurlanden, zoals Nederland en Frankrijk. Daarover gaat het, Belgische kunst die zich vandaag nog bij de buurlanden bevindt en wacht op de rechtmatige Belgische eigenaar.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog is er ontzettend veel kunst door de nazi's geroofd of gekocht. De krant De Standaard maakte een lovenswaardige oefening en is nagegaan hoe het juist zit met die kunst. Na maanden puzzelwerk kwam ze tot de conclusie dat 1662 kunstwerken die tijdens de oorlog zijn verdwenen, zich in het buitenland bevinden. Er zijn er eigenlijk meer, want niet alle aquarellen, litho's, landschappen en stillevens zijn opgenomen in deze lijst. Het gaat dus niet om de lijst die opgesteld is door de FOD Economie, want die bevat 150 kunstwerken, het gaat om een nieuwe lijst die De Standaard heeft gemaakt om na te gaan hoeveel Belgische kunstwerken zich in het buitenland bevinden.

Een lijst van deze 'still missing' stukken wordt op de Kancelarij van de eerste minister bewaard. Deze lijst berust enerzijds op aangiften van de families, en anderzijds op stukken die de overheid erop heeft gezet omdat ze waardevol patriomonium waren. De lijst is echter, zelfs na herhaaldelijk verzoek, nooit vrijgegeven. Blijkbaar zijn de diskettes kapot en kunnen ze niet meer worden gedecodeerd. Ik weet niet wat daar van aan is, maar we hebben er blijkbaar geen zicht op.

Van de kunstwerken die de geallieerden na de oorlog hebben gerecupereerd, zijn er veel teruggestuurd naar de landen van herkomst. Indien mogelijk, zijn ze terugggegeven aan de rechtmatige eigenaar. De weesstukken – stukken waarvan de eigenaar niet bekend is – worden in verzekerde bewaring in quarantaine gehouden en zitten in depots, musea en overheidsinstellingen. Zowat alle buurlanden maken de inventaris van deze weesstukken bekend op hun websites, zodat rechthebbenden zich kunnen melden. België heeft geen dergelijke website. Wel wordt momenteel op vraag van de gemeenschappen een inventaris gemaakt van de kunst uit de pre-Napoleontische periode. Wat de Belgische weeskunst betreft, zijn na de oorlog weesstukken verkeerd afgeleverd. Ze zijn bijvoorbeeld in Frankrijk of Nederland afgeleverd, en de volgende stap, naar België, is niet gezet. Zo hangt er in de Nederlandse ambassade in Dublin een Frans Francken II, en in het Nederlands parlement een David De Coninck. Beide werken zijn tijdens WO II in België gekocht.

Nederland heeft een wettelijke regeling die bepaalt dat ook voor gekochte werken een vraag om teruggave van staat tot staat mogelijk is. België heeft hier gesprekken over gevoerd, maar de officiële vraag is nog niet gesteld. Frankrijk heeft ook zulke werken van Belgische herkomst, maar heeft daaromtrent geen wettelijke regeling.

Het valt op dat zowel Nederland als Frankrijk prioritair werk maakt van hun weeskunst die zich in België en elders bevindt. Het lijkt mij ook logisch dat die werken teruggevorderd worden wanneer de rechtmatige eigenaar bekend is.

Heeft de Vlaamse overheid inzage in de inventaris van de kunstwerken die tijdens de oorlog verdwenen zijn, de 'still missing'-lijst dus? Welke kunstwerken zitten hierin? Waarom is deze inventaris niet publiek? Ik kan mij indenken dat daar ook kunstwerken bij zijn van Vlaamse eigenaars.

Wat vindt u van het idee van een weeskunstdatabank die – naar het voorbeeld van de buurlanden – de kunstwerken waarvan de eigenaar niet bekend is, verzamelt en publiek maakt?

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de inventaris van pre-Napoleontische kunst die op verzoek van de gemeenschappen werd opgesteld? Wat is de bedoeling van deze databank?

Is er een reden waarom Vlaanderen talmt om de restitutie op te eisen en om werk te maken van een dergelijke databank? We zouden dan tenminste weten over welke kunst het gaat en daarover kan op zijn minst een debat worden gevoerd, zodat de waardevolle kunstwerken terugbezorgd kunnen worden aan particuliere eigenaars of musea. U zult mij misschien antwoorden dat dit een zaak is van de Federale Regering. Dat denk ik niet, ik denk dat zij de bal zal terugkaatsen en zeggen dat het een Vlaamse bevoegdheid is. Ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik volg inderdaad ook met belangstelling de artikelenreeks in De Standaard over de nazi-kunstroof en de restitutie ervan na de Tweede Wereldoorlog, mevrouw Idrissi. Het is een knappe journalistieke reportage met een lange adem van Geert Sels. Ik wil er toch nog even de aandacht op vestigen dat het mooi is dat het Fonds Pascal Decroos dit soort van diepgravend journalistiek onderzoek financiert en kan financieren met mijn uitdrukkelijke steun. Het resultaat is inderdaad boeiend.

Begin jaren 1990 stelde de FOD Economie een inventaris samen van tijdens de Tweede Wereldoorlog uit België verdwenen kunstwerken. De inventaris werd, in de vorm van twee boekdelen, Missing Art Works of Belgium I en II, 1993-1994,

door de FOD Economie verspreid. De boekdelen werden onder meer ook aan de musea in België ter beschikking gesteld. Over deze inventaris heeft Geert Sels het in zijn artikel. In de inventaris werd geen 'Joodse roofkunst' opgenomen.

Eind jaren 1990 werkten de Vlaamse overheid en Vlaamse musea mee aan het door de federale overheid gevoerde onderzoek naar geroofde Joodse cultuurgoederen in hun verzamelingen. Dat was in de periode 1999-2001. Het resultaat van dat onderzoek is opgenomen in het eindrapport en de bijlagen van de Studiecommissie Joodse goederen, www.combuysse.fgov.be. Het werd geleid vanuit de Kanselarij van de eerste minister.

Daarnaast is er ook de brede databank die door de Kanselarij van de eerste minister werd aangelegd. Gegevens over Joodse geroofde cultuurgoederen vormen in deze databank slechts een klein onderdeel. Deze databank behandelt alle vormen van spoliaties en bevat ook de als schadevergoeding uitbetaalde sommen en uitgebreide privégegevens. Ik denk dat Geert Sels het over deze databank heeft wanneer hij schrijft over een inventaris die de Belgische overheid om privacyredenen niet publiek kan maken.

Het idee van een 'weeskunstdatabank' werd eerder al geopperd in het kader van de discussie over de tijdens de Tweede Wereldoorlog geroofde kunstwerken uit Joods bezit. Het is zeker iets wat overweging verdient, maar de vraag lijkt me wel te zijn welke doelen we willen nastreven en bereiken met de aanleg van een dergelijke publieke 'weeskunstdatabank'. In de Belgische musea worden slechts een 300-tal verweesde cultuurgoederen bewaard. In vergelijking met onze buurlanden is dat zeer weinig. Ik verwijs hierbij naar de gepubliceerde bevindingen van de Studiecommissie uit 2001. Het gaat om vooral kleine voorwerpen, in hoofdzaak afkomstig uit leeggeruimde Joodse woningen. Slechts een vijftal werken, waaronder de schilderijen, zijn mogelijk te identificeren. De herkomst van deze werken zal verder worden onderzocht in een werkgroep met de federale overheid, de gemeenschappen en de betrokken culturele instellingen en musea. Bij de behandeling van de Joodse schuldclaims – dat zijn er 5500 – kon de Commissie Schadeloosstelling slechts tweemaal een verband vaststellen met de lijst van de 300 verweesde cultuurgoederen. Het ging om twee 17e-eeuwse tafelklokken en één boek uit de eerste helft van de 20e eeuw. Dat geeft aan dat de herkomst van deze verweesde cultuurgoederen in de meeste gevallen bijzonder moeilijk vast te stellen is.

Met uw derde vraag, mevrouw Idrissi, verlaat u de problematiek van de nazi-roofkunst en kaart u de problematiek aan van de tijdens de Franse bezetting uit België geroofde of genaaste stukken. Mevrouw Sleurs zette vorig jaar een werkgroep over deze problematiek op. Het is onder meer de bedoeling om de door voormalig adjunct-rijksarchivaris Piot opgestelde lijst van door de Franse bezetters weggenomen kunstwerken te actualiseren. De heer Piot stelde in 1883 een rapport op voor de minister van Binnenlandse Zaken 'sur les tableaux enlevés à la Belgique en 1794 et restitués en 1815'. Het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium kreeg de opdracht deze lijst te actualiseren.

Zoals u weet, is de federale overheid bevoegd om, indien de basis daarvoor voldoende sterk is, de restitutie te eisen van kunstwerken die zich in strijd met internationale afspraken en conventies in het buitenland bevinden. De Vlaamse overheid kan en wil zich niet in de plaats van de federale overheid stellen. Met ons departement volgen we wel de werkzaamheden van de door het kabinet Sleurs opgerichte werkgroep, maar die houdt zich dus bezig met de kunstwerken die onder Frans bewind werden ontvreemd. Er is bij mijn weten geen werkgroep actief die zich buigt over mogelijke restitutieclaims van de Belgische overheid over tijdens de Tweede Wereldoorlog ontvreemde kunstwerken, maar ik zal hierover met mevrouw Sleurs de nodige contacten leggen.

Op federaal vlak lopen er dus initiatieven waartoe wij onze bijdrage leveren. Daarnaast beschik ik over informatie – zonder een kenner te zijn – dat het over minder voorwerpen gaat dan oorspronkelijk gedacht en dat het ook niet altijd zo makkelijk is om de herkomst ervan vast te stellen. Het is met andere woorden een vrij complexe en tijdrovende zaak.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp.a): Minister, u verwijst in uw antwoord op mijn vraag over de inzage in de inventaris van de kunstwerken die tijdens de oorlog verdwenen zijn, naar de studie van de FOD Economie. Ik heb heel duidelijk gezegd dat het niet om die lijst gaat. Die 150 werken zijn gekend, uiteraard, ze zijn opgenomen in twee boekdelen.

Het gaat om veel meer. In zijn uitmuntend werk komt journalist Geert Sels – u prijst hem zelf – tot de conclusie dat om en bij 1662 Belgische kunstwerken zich vandaag in het buitenland, in de buurlanden bevinden. En we hebben daar blijkbaar geen officiële lijst van. Ik had graag geweten of u het eens bent met de bevindingen van de journalist. Nu herleidt u het probleem tot de 150 kunstwerken, maar daarop moest hij geen vier maanden studeren. Het volstond om de twee lijvige boeken te consulteren en daarmee was de kous af. Het gaat erom dat de overheid daarvan precies geen kennis heeft. Alleen met doorgedreven zoekwerk in archieven is hij tot die conclusie gekomen. De politieke vraag is dan: wat doen we daar nu mee?

Daar verwacht ik van u toch iets meer enthousiasme, al is het maar dat u zegt: als Vlaams minister van Cultuur, ga ik, wat mijn deel betreft, toch eens grondiger bekijken hoe het nu juist in elkaar zit. Moeten we dat niet officialiseren? Moeten we die werkgroep niet verruimen? Moeten we daar niet iets meer doen? Want het gaat ook om kunstwerken die in een Nederlandse ambassade en in andere officiële gebouwen hangen. Ik verwacht toch meer dat men de omvang van de problematiek iets grondiger bekijkt. Het gaat om veel meer dan die 150 kunstwerken.

Daarom is het ook belangrijk om die weeskunstendatabank te hebben, want dan kunnen bijvoorbeeld erfgenamen zich ook aanmelden om te zeggen dat dat kunstwerk ooit in hun bezit is geweest. Dan kan men beginnen duidelijkheid scheppen over die kunstwerken.

Ook al is de restitutie een federale materie, als we het Vlaamse huiswerk gemaakt hebben, dan staan we natuurlijk veel sterker om bij het federale niveau te gaan aankloppen. Als bijvoorbeeld heel duidelijk is dat kunstwerken Vlaams zijn, waarom zou u dan vanuit Vlaanderen niet proberen dat mee te bepleiten en zelfs de minister-president daarvoor inschakelen, om dat mee te bepleiten in Nederland of Frankrijk? Ik blijf hier toch wel een beetje op mijn honger zitten omdat de omvang van de problematiek precies niet echt goed doordringt.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Voorzitter, u hebt mijn vraag omtrent hetzelfde thema geweigerd. U hebt twee vragen geweigerd. De eerste heeft te maken met dezelfde vraagstelling die mevrouw Idrissi naar voren haalt en waarvoor ik aanvullende vragen heb. Waar de eerste vraag Vlaamse kunst in buitenlandse handen betreft, heeft de tweede te maken met buitenlandse kunst binnen onze eigen landsgrenzen. Dat heeft te maken met alles wat de commissie-Buyse betreft. Dat heeft dus niet rechtstreeks met de andere vraag te maken.

De voorzitter: Als het thema van uw tweede vraag na afloop van deze bespreking niet werd behandeld, kunt u de vraag gewoon opnieuw indienen. Volgende week is de minister niet in het parlement en de vraag wordt dan pas de week daarna geagendeerd. Dan voeg ik dat gewoon toe aan de agenda.

Ik stel voor dat u uw vragen over het huidige thema nu stelt.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Akkoord, voorzitter.

Minister, bevinden er zich op dit moment cultuurgoederen in musea, cultuurinstellingen of publieke gebouwen van de Vlaamse Gemeenschap die na Wereldoorlog II teruggestuurd zijn naar ons land, maar in feite hun oorsprong kennen in andere landen? Kunt u dat toelichten?

Geert Sels, journalist, behoort tot het Fonds Pascal Decroos, u welbekend. Bent u van plan gebruik te maken van zijn onderzoek ter zake?

Ik sluit me aan bij de vragen die mevrouw Idrissi heeft gesteld. Dat gaat over het publiek maken van die databank. Dat is volgens mij noodzakelijk. Zult u in dialoog treden met de bevoegde minister, de minister van Economie Kris Peeters, en de bevoegde minister van de Franse Gemeenschap, mevrouw Greoli, om werk te maken van aanvragen om die schilderijen terug naar België over te brengen? Binnen welke tijdsspanne ziet u dat gebeuren?

Bent u van mening dat er werk moet worden gemaakt van een databank, naar het voorbeeld van de Nederlandse databank *Herkomst Gezocht*, om op die manier de restitutie van die werken verder mogelijk te maken?

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Dit is natuurlijk belangrijke materie, maar het is uiterst complexe materie. Ze is misschien nog complexer door onze staatsstructuur. Ik wil toch het onderscheid maken tussen de kunstroof van tijdens Wereldoorlog II, waar inderdaad nog heel wat meer werk op de plank ligt, en de roof van daarvoor, van tijdens de Franse bezetting, waarvoor de federale collega, staatssecretaris Sleurs, toch wel actie ondernomen heeft. Ik begrijp daaruit dat alle betrokken overheden gewonnen zijn, niet alleen om dit te bekijken, maar om daar actief aan mee te werken en om naar een gezamenlijke aanpak te gaan.

Ik meen ook begrepen te hebben dat alle info die er op dit moment in de diverse instellingen is en die in diverse inventarissen wordt gebundeld, tegen eind 2016 afgerond zou moeten zijn. Op dat moment kan er natuurlijk worden gekeken welke verdere stappen daarin moeten worden gezet. Dat dit met een werkgroep van specialisten gebeurt, kan ik alleen maar toejuichen. Dit vraagt inderdaad opvolging, maar ik herhaal: dit is zeer complex, en alle overheden zijn erin betrokken. Ik wil wel zeggen dat alle overheden zich daarvan bewust zijn en actief aan een oplossing werken.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mijnheer De Gucht, ik kan op dit ogenblik helaas niet zeggen of er zich cultuurgoederen in musea, cultuurinstellingen of publieke gebouwen van de Vlaamse Gemeenschap bevinden die na de Tweede Wereldoorlog werden teruggestuurd naar ons land. Dit moet verder onderzocht worden. Uiteraard zal in algemene zin en soms wat betreft specifieke werken het werk van de heer Sels ons daarbij helpen. Het is de bedoeling om binnen de federale werkgroep, over de overheden heen, deze werkzaamheden, voor zover ze tot nu toe beperkt waren tot de Franse prenapoleontische kunst, uit te breiden. Ik heb gisteren contact gehad met staatssecretaris Sleurs. Ik zal mijn administratie de opdracht geven om samen met de federale overheid en de Franse Gemeenschap de nodige stappen te zetten om hier een haalbare werkmethode uit te werken. Wanneer ik meer details heb, wil ik u zeggen hoe en in welke mate wij tot een weeskunstdatabank zullen of kunnen komen.

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Yamila Idrissi (sp.a): Ik begrijp dat het een complexe materie is. We moeten hier de nodige aandacht aan schenken. Het is een aberratie dat er zoveel Belgische kunst in het buitenland is en dat we daar vandaag niets mee doen. En het is nog meer een aberratie dat we zelf niet kunnen zeggen of er al dan niet kunst in onze Vlaamse musea is waarvan we vandaag niet weten of het roofofstal is.

Minister, ik pleit ervoor dat we dit ter harte nemen. Ik heb bij u toch wel openingen in die zin gehoord. We moeten de nodige stappen ondernemen om hier iets mee te doen.

Minister, ik heb u niet horen zeggen dat het klopt. Ik zou die bevestiging willen horen: het klopt dat het niet gaat om de lijst van de FOD Economie, maar om een veel ruimere lijst die door onderzoeksjournalistiek aan het licht is gekomen.

Minister Sven Gatz: Ik heb die bevestiging letterlijk gegeven in het eerste deel van mijn antwoord. Ik heb het onderscheid gemaakt tussen drie soorten databanken. Ik bevestig dat omdat ik dat moet en wil bevestigen. Wij hebben toch wel enige tijd nodig om nu met specialisten te bekijken hoe we dit concreet kunnen aanpakken, want het is een complexe materie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jean-Jacques De Gucht aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de bestrijding van kunstroof – 2030 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, de cel Kunst en Antiek van de federale gerechtelijke politie wordt opgedoekt. Dit besliste de heer Jan Jambon, vice-eersteminister en minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, belast met de Regie der Gebouwen. De twee huidige gespecialiseerde kunstspeurders krijgen een andere functie. Minister Jan Jambon beargumenteert dat dit onderdeel uitmaakt van een optimalisatieoperatie en benadrukt dat kunstrovers nog steeds zullen worden onderzocht. Alleen hoeft dit niet binnen een aparte cel te gebeuren. In een antwoord op een schriftelijke vraag van mijzelf in maart maakt de minister duidelijk dat deze taken niet meer op het centrale niveau worden opgenomen, maar dat de arrondissementen – godbetert – deze taken op zich zullen nemen en werk moeten maken van een goede informatie-uitwisseling.

Uit de kunstwereld weerklinkt ongerustheid, en niet onterecht. België zou nu al als een zwakke schakel beschouwd worden op het gebied van de bestrijding van de illegale handel in kunstwerken. Gespecialiseerde kunstspeurders zouden nodig zijn om dit onder controle te houden. Door de cel op te doeken, zouden we echter expertise verliezen die nodig is om deze dossiers op te lossen. Bovendien werden in veel arrondissementen de speurders gespecialiseerd in kunst al eerder gereëffecteerd.

De cel Kunst en Roof werkte bovendien samen met onder andere het Vlaams Steunpunt voor Cultureel Erfgoed (FARO) en het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur. Zo werd een interactieve databank opgericht voor de registratie en bekendmaking van gestolen religieus erfgoed.

Minister, zult u een overleg plannen met minister Jan Jambon om na te gaan op welke manier ons cultuurpatrimonium, onze musea en de kunstverzamelaars op een passende manier beschermd zullen worden? Wat met de huidige samenwerking tussen de Vlaamse kunstensector, in het bijzonder FARO en het Centrum

voor Religieuze Kunst en Cultuur, en de cel Kunst en Antiek? Zal ook in de toekomst via deze samenwerking werk gemaakt worden van een registratie van kunstwerken, zodat diefstal beter bestreden kan worden en gestolen kunst makkelijker terug in verband kan worden gebracht met de rechtmatige eigenaar?

Ik wil er ten slotte even op wijzen, hoewel het niet meteen thuishoort in deze vraag, dat al onze buurlanden binnen hun politiemacht op een versterking inzetten van de cel voor gestolen kunst. Wij doen het tegendeel, wat ik ten eerste betreurt, wetende dat via de handel in kunstwerken wereldwijd nog steeds een gigantisch bedrag in het criminele milieu verdwijnt.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik deel uw bezorgdheid over de afschaffing van de gespecialiseerde cel Kunst en Antiek bij de federale politie, en ik zal deze bezorgdheid uiteraard overmaken aan minister Jambon. Deze kleine cel bestond bij mijn weten slechts uit twee personen. Ze leverde echter belangrijk werk: als aanspreekpunt voor de internationale politionele samenwerking ter bestrijding van de kunstcriminaliteit; als gesprekspartner en aanspreekpunt voor de gemeenschappen; als beheerder van de databank voor gestolen kunst en antiek in België.

Door de afbouw in de voorbije jaren van de aanwezige expertise bij de gedeconcentreerde eenheden van de federale politie was deze cel de enige die binnen de politiediensten nog beschikte over de vereiste gespecialiseerde expertise. Ook het administratieve overlegplatform 'Invoer, uitvoer en restitutie van cultuurgoederen' drukte eerder al zijn bezorgdheid uit over de dreigende verdwijning van deze cel. Dit platform fungeert als overlegorgaan voor de diverse federale, gemeenschaps- en gewestelijke administraties, bevoegd voor de cultuurgoederen in België. Het platform formuleerde al in januari 2016 per brief zijn bezorgdheid over de dreigende opheffing van deze cel bij hoofdcommissaris De Bolle.

Hoofdcommissaris De Bolle antwoordde het Overlegplatform in maart dat over de afschaffing van deze cel nog geen definitieve beslissing was genomen, dat de betreffende onderzoeken nog steeds uitgevoerd zullen worden op niveau van de gedeconcentreerde eenheden van de Gerechtelijke Politie, dat de mogelijkheid tot het voortzetten van de gegevensdatabank voor gestolen kunst en antiek, de databank 'artist' zou worden bekeken, afhankelijk van de beschikbare capaciteit. De tijd lijkt nu inderdaad gekomen om opnieuw navraag te doen over de manier waarop de opdrachten van de kunstcel bij de politie in de toekomst zullen worden voortgezet. Ik zal mijn administratie vragen om dit onderwerp opnieuw op de agenda van het Overlegplatform te plaatsen. Ik heb deze zaak gisteren met mevrouw Sleurs besproken, die mij wel in algemene zin kon geruststellen. Ik zal u meer details bezorgen zodra ik die heb.

De cel Kunst en Antiek fungeerde inzake de problematiek van diefstal ook als aanspreekpunt voor FARO en het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur. Diefstallen uit kerken, kloosters en publieke collecties werden door de cel ingevoerd in de politiedatabank van gestolen kunstwerken 'artist', en in voorkomend geval verder gecommuniceerd naar Interpol. De toekomst van de databank is op dit moment onduidelijk. Ik zal mijn administratie vragen om ook de vraag naar de toekomst van de databank 'artist' expliciet bij het Overlegplatform te agenderen. Ik besef dat een en ander nog onduidelijk is, maar zodra ik helderder informatie heb, zal ik ze u bezorgen. Ik zal ook pogen aan uw algemene bedenkingen hierover tegemoet te komen.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, ik dank u. Dit lijkt mij een heel belangrijk thema en ik denk dat u het best met uw collega aan Franstalige zijde

contact opneemt om de druk te verhogen. Meestal denkt men dat dit over een fait divers gaat, maar in feite gaat het om gigantische bedragen die verdwijnen in het criminele milieu en die dienen voor zaken die allesbehalve interessant zijn voor onze samenleving. We moeten daar op een gepaste manier tegen optreden. Men had niet de twee voltijdse functies moeten afschaffen, maar men had die inspanning moeten opdrijven. Het gaat niet enkel om schilderijen, maar in het algemeen over antiek en kunst. In conflictgebieden worden voorwerpen gestolen die daarna op de internationale markt terechtkomen en verkocht worden en op die manier de jihad en dergelijke financieren. Als maatschappij moeten we ons daarvan bewust zijn. We mogen dat dus niet als een fait divers zien, en ik hoop dat u de bevoegde minister wat dit betreft tot nieuwe inzichten kan brengen.

Bart Caron (Groen): Ik wil deze oproep van collega De Gucht voluit ondersteunen. Het is een verkeerd signaal dat een kleine cel van slechts enkele mensen, die evenwel een grote kennis hebben opgebouwd in dit vakgebied, opgedoekt wordt. Minister, ik citeer uit uw antwoord: "dat de betreffende onderzoeken nog steeds uitgevoerd zullen worden op niveau van de gedeconcentreerde eenheden van de Gerechtelijke Politie." Dat zijn wel geen specialisten. Er moet een kennis-cel zijn in het hart van de politie die deze specifieke thematiek onder de loep neemt. Het gaat over grote bedragen en ook over fraude en witwassen van zwart geld via dat soort operaties. Collega De Gucht, ik stel voor dat u een initiatief neemt, bijvoorbeeld via een voorstel van resolutie, om dit aan te kaarten. We kunnen dit niet over onze kant laten gaan. Ik begrijp dat de politie dezer dagen andere prioriteiten heeft, maar het gaat over amper twee medewerkers. Het gaat niet op om die knowhow weg te gooien.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de erkenning van de Gentse Floraliën als immaterieel erfgoed – 2032 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bart Caron

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): De Floraliën wordt naar traditie vijfjaarlijks georganiseerd in de stad Gent. Omdat de Floraliën hernieuwd werden, vond deze editie uitzonderlijk plaats dit jaar in plaats van 2015. De organisatie maakte de keuze om Flanders Expo te verlaten en terug te keren naar de roots in het hartje van de stad Gent: de Bijlokesite, het Citadelpark, de Leopoldskazerne en het Sint-Pietersplein. De gehele manifestatie was trouwens een uitstekende promotie voor de stad Gent.

De eerste Floraliën werden reeds georganiseerd in 1809. Het evenement is intussen wereldwijd gekend. Voor hun 35e editie plaatsten de Floraliën ook kunst op het programma. Naast de traditionele bloemenkunsten ontworpen binnen- en buitenlandse kunstenaars florale installaties van topniveau. De Floraliën zijn een hoogtepunt voor internationale topfloristen, siertelers en tuinarchitecten. Bezoekers kunnen niet alleen bloemen en planten bewonderen, ze kunnen eveneens genieten van inspiratietuinen en florale kunstinstallaties. Verder werden ook hoogtechnologische en duurzame innovaties binnen de Vlaamse sierteelt in de kijker gezet.

Traditiegetrouw bracht de commissie Landbouw een werkbezoek aan de Floraliën. Voorzitter, als u volgende legislatuur deze commissie nog voorzigt, wil ik u alvast uitnodigen om ook met de commissie Cultuur een bezoek te brengen aan de Floraliën.

Gezien de geschiedenis en de jarenlange tradities wil de organisatie de Floraliën laten erkennen als immaterieel erfgoed. Ook de stad Gent staat achter die erkenning

in het kader van de UNESCO-conventie. In het bestuursakkoord van de stad Gent werd opgenomen dat de stad zich zou kunnen positioneren met een erkenning van de Gentse Floraliën.

Minister, werden er reeds stappen gezet om de Floraliën te erkennen als immaterieel erfgoed? Zo ja, welke? Werd er een aanvraag ingediend om de Floraliën op te nemen in de Inventaris Vlaanderen voor Immaterieel Cultureel Erfgoed? Hoe staat u zelf tegenover de erkenning van de Floraliën als immaterieel erfgoed? Hebt u hierover al overleg gehad met de organisatie? Zo ja, met welke afspraken?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Op uw eerste vraag, mijnheer De Meyer, kan ik bevestigend antwoorden. Mijn kabinet had op vraag van de Floraliën op 1 oktober 2015 een formeel gesprek. Ook andere belangrijke Gentse politieke personaliteiten hadden me hierover natuurlijk ook al aangesproken. Tijdens de vergadering met de mensen van de Floraliën werden het beleid immaterieel cultureel erfgoed en de procedure om opgenomen te worden in de Inventaris Vlaanderen voor Immaterieel Cultureel Erfgoed uitvoerig toegelicht. Het beleid immaterieel cultureel erfgoed legt immers de nadruk op de dynamiek en het actief doorgeven van immaterieel erfgoed aan volgende generaties. Als instrument hiervoor biedt de Vlaamse Gemeenschap de Inventaris Vlaanderen voor Immaterieel Cultureel Erfgoed aan.

Dat overzicht groeit van onderuit. Dat betekent dat erfgoedgemeenschappen zelf, als dragers van het immaterieel erfgoed, een aanvraag indienen voor opname in de inventaris. Met een aanvraag geeft de gemeenschap aan dat ze waarde hecht aan het erfgoed en er toekomstgericht en vanuit een erfgoedperspectief mee wil omgaan. De erfgoedgemeenschap engageert zich met andere woorden om dit erfgoed te 'borgen', een toekomst te geven en het aan volgende generaties over te dragen.

Een aanvraag indienen voor de Inventaris Vlaanderen is het resultaat van een groeiproces. Intermediaire erfgoedorganisaties kunnen de betrokken gemeenschap daarbij helpen en samen met de gemeenschap stap voor stap een erfgoedzorgplan opmaken. Een opname op de inventaris is dus een beetje de kers op de taart voor het engagement van een gemeenschap om blijvend en met zorg met hun immaterieel erfgoed om te gaan en zo ook een voorbeeld voor andere gemeenschappen te zijn.

Tot op heden werd er nog geen aanvraag ingediend om opgenomen te worden in de Inventaris Vlaanderen voor Immaterieel Cultureel Erfgoed. Daar hoeft u zich geen zorgen over te maken; het neemt enige tijd in beslag. Met betrekking tot een andere sector van het immateriële erfgoed ben ik persoonlijk een halve specialist geworden. Zoals hierboven geschetst moet de aanvraag door de erfgoedgemeenschap zelf worden ingediend. Ik ga ervan uit dat dat nog kan en zal gebeuren.

Hoe sta ik daar zelf tegenover? Ik gaf reeds aan dat het historische belang van een traditie slechts een beperkt aspect van mijn beleid inzake immaterieel cultureel erfgoed is. De toekomstgerichte borging en de voorbeeldfunctie zijn minstens even belangrijk en bepalen mee het antwoord op uw vraag. Ik kan – en nu word ik zeer subjectief – absoluut uw enthousiasme delen over de laatste editie van de Floraliën in Gent. Ik was bij mijn bezoek zeer verbaasd, in positieve zin, over de manier waarop deze toch wel eerbiedwaardige oude dame zich in de stad helemaal had ontpopt tot een artistiek zeer relevant en hedendaags evenement. Ik was er echt van onder indruk. Dit was in elk geval een zeer verrassend voorbeeld van toekomstgerichte borging.

Zoals ik zei, heeft mijn kabinet op 1 oktober 2015 een gesprek gehad met de Floraliën. De organisatie waarover het gaat, de Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde, toonde een grote openheid om in te zetten op immaterieel

cultureel erfgoed in een actuele context. Mijn medewerkers hebben hen dan ook naar twee intermediaire groepen verwezen, LECA, het Landelijk Expertisecentrum voor Cultuur van Alledag, en CAG, het Centrum voor Agrarische Geschiedenis. Deze organisaties kunnen ondersteuning bieden bij het traject om de Floraliën op te nemen op de Vlaamse Inventaris. Ik weet dat zij dat goed en deskundig doen. Daarnaast werd er verwezen naar www.immaterieelerfgoed.be, waar de Inventaris Vlaanderen voor Immaterieel Cultureel Erfgoed inhoudelijk wordt gedocumenteerd. Op dit platform zijn er vele voorbeelden van borgingspraktijken te vinden, die nieuwe erfgoedgemeenschappen goed en degelijk op weg kunnen zetten. Tot dusver heb ik geen formele terugkoppeling gekregen, maar ik neem aan dat er onder de oppervlakte een en ander sluimert en dat wij hierover zeker nog iets zullen vernemen in de komende weken of maanden.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik kan heel kort repliceren. Dit is een heel duidelijk, hoopgevend en geëngageerd antwoord, minister. Ik ben blij dat u onze appreciatie voor de Floraliën deelt. Ik begrijp dat de aanvraag van onderuit moet komen en moet groeien. U zegt dat dat nogal wat tijd vergt. Wat moet ik me daar precies bij voorstellen?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Daarvoor moet u eigenlijk het volgende voor ogen houden, mijnheer De Meyer. Het vergt een beetje een mentale omslag voor een erfgoedgemeenschap om zich te kunnen inleven in de borgingsmaatregelen van het erfgoedgegeven. Velen maken de fout te denken dat het volstaat te bewaren wat ze hebben om verzekerd te zijn van een plaats op de lijst. Dat is natuurlijk een belangrijke basis, maar ze moeten vooral nadenken over de maatregelen die ze in de toekomst zullen nemen. De Floraliën zijn een beetje bijzonder, omdat ze maar om de vijf jaar plaatsvinden, maar ook in de periode tussenin gebeuren er zaken die de gemeenschap levendig houden. Los van de inventaris die een erfgoedge-meenschap zelf kan maken, vraagt die mentale omslag wel wat tijd. Men moet zich het denken en het jargon van de erfgoedgemeenschap een beetje eigen maken. Zo gaat het echt wel. Ik ben ook op een bepaald moment holderdeholder met een inventaris van het immaterieel erfgoed van de biercultuur begonnen. Het leek me een fluitje van een cent. Maar dat is niet zo. Je moet goed kijken wat er allemaal bestaat en vooral onthouden dat immaterieel erfgoed gaat over contacten tussen levende mensen, ook in de toekomst, en niet alleen over voorwerpen uit het verleden. Ik kan me voorstellen dat in de Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde die omslag nu al gemaakt is of volop aan de gang is. Dan moet er nog een dossier worden ingediend en daarna gaat het relatief snel.

De voorzitter: Me dunkt dat er naast me een heel goede adviseur zit voor het opmaken van een dossier.

Jos De Meyer (CD&V): Zo heb ik het ook begrepen, voorzitter.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ik dank de heer De Meyer alvast voor het bloemetje.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.